

F. 901.

F. 901

A NAGYKANIZSAI IZR. HITKÖZSÉGTŐL

FENNTARTOTT

FELSŐ KERESKEDELMI ISKOLA

ÉS A VELE KAPCSOLATOS

NŐI KERESKEDELMI SZAKTANFOLYAM

ÉRTESITŐJE

AZ 1913—14. TANÉVRŐL

AZ INTÉZET FENNÁLLÁSÁNAK 57. ÉVÉBEN.

SZERKESZTETTE:

BÚN SAMU

A FERENCZ JÓZSEF-REND LOVAGJA,
IGAZGATÓ.

Szentábrányi napl.

6780/194

NAGYKANIZSA, 1914.

AZ „ELITE” KÖNYVNYOMDA NYOMÁSA.

cl. I.

287.

F901.

A NAGYKANIZSAI IZR. HITKÖZSÉGTŐL

FENNTARTOTT

FELSŐ KERESKEDELMELMI ISKOLA

ÉS A VELE KAPCSOLATOS

NŐI KERESKEDELMELMI SZAKTANFOLYAM

ÉRTESITŐJE

AZ 1913—14. TANÉVRŐL

AZ INTÉZET FENNÁLLÁSÁNAK 57. ÉVÉBEN

SZERKESZTETTE:

BÚN SAMU

A FERENCZ JÓZSEF-REND LOVAGJA,

IGAZGATÓ.

NAGYKANIZSA, 1914.

AZ „ELITE“ KÖNYVNYOMDA NYOMÁSA.

57682

Iskolaszék.

Elnök: Dr. Rothschild Jakab

Alelnök: Heltai József

Jegyző: Barta Lajos

- Dr. Neumann Ede, iskolai felügyelő
- 5 Bettlheim Győző
Bún Samu, igazgató
ujnépi Elek Ernő
Grünhut Henrik
Halphen Mór
- 10 Havas Rezső
Kertész József
Löwe Adolf
Dr. Miklós Dezső
Dr. Ollop Mór
- 15 Ötvös Emil
Pongor Henrik
Rapoch Gyula
Rothschild Zsigmond
Dr. Rothschild Samu
- 20 Scherz Richárd
Dr. Schwarz Adolf
Schwarz Ignác
csapi Sommer Ignác
Szommer Náthán
- 25 Stern Sándor
Dr. Villányi Henrik
Dr. Weisz Lajos
Weisz Jakab
Zerkowitz Lajos

II.

Jelentés a lefolyt 1913—14. tanévről.

Iskolánk ez évi történetének legkiemelkedőbb mozzanata a felső kereskedelmi iskolák felügyeletében beállott változás.

A Budapesti Közlöny április 3-iki számában ugyanis a nagyv. vallás- és közoktatásügyi miniszter ur következő 1339/914. eln. sz. rendelete jelent meg:

„Valamennyi felső kereskedelmi iskola és női kereskedelmi szaktanfolyam fenntartó hatóságának és igazgatóságának:

A kereskedelmi szakoktatásnak az utóbbi években történt általános fellendülése s intézményei közt különösen a felső kereskedelmi iskolák és női kereskedelmi szaktanfolyamok számának nagy emelkedése maga után vonta, hogy a felügyelet munkaköre aránytalan és mindinkább növekedő mértékben túlhaladta azon kereteket, amelyek még az 1895. évben állapították meg.

Ehhez járult a női kereskedelmi szaktanfolyamoknak 1911. évben történt újjászervezése, ami ezeknek szakirányu felügyeletét tette szükségessé.

Ezekre való figyelemmel elhatároztam a felügyelet újabb rendezését oly módon, hogy az egységes központi hivatal keretében két felső kereskedelmi iskolai főigazgató közt egyenletesen megosztassék s ezzel külső szolgálati és felügyeleti eljárásuk közvetlenebbé tétessék az intézetek intenziv fejlesztése érdekében. E célból a felső kereskedelmi iskolákat és a női kereskedelmi szaktanfolyamokat a felügyelet szempontjából a következőkép osztottam meg:

Schack Béla dr. kir. főigazgató hatásköre ezentúl a községi és társulati felső kereskedelmi iskolákra s az ezekkel kapcsolatos női kereskedelmi szaktanfolyamokra, a bpesti II. ker., Batthány-utca 8. sz. a., az V. ker., Vadász-utca 31. sz. a. és IX. ker., Mester-utca 23. sz. a. községi női kereskedelmi szaktanfolyamokra, továbbá az egri, esztergomi, győri, nagybányai, nagyváradí és zombori női kereskedelmi szaktanfolyamokra, valamint a budapesti, kolozsvári társulati kereskedelmi akadémiákra és a fiumei kiviteli akadémiára fog kiterjedni. Az állami, felekezeti és a magán felső kereskedelmi iskolákat s a fel nem sorolt többi

összes női kereskedelmi szaktanfolyamokat Kirchner Béla kir. főigazgató hatáskörébe utalom.

Az így szervezett hivatal: A felső kereskedelmi iskolák kir. főigazgatósága címmel Budapesten, V. ker., Szalay-utca 3. sz. a. nyert elhelyezést.

A felügyelet ez új rendszere a jelen rendelet közzététele után lép életbe.

E min. rendelet értelmében intézetünk Kirchner Béla kir. főigazgató úr hatáskörébe utaltatott.

A tanári kar április 21-én tartott értekezletén őszinte sajnálattal vette tudomásul dr. Schack Béla kir. főigazgató úr 1953/1914. sz. leiratát, melyben az igazgatótól és a tanári kartól búcsuzik, iskolánk iránt minden alkalommal tanusított jóindulatáért hálás köszönetét fejezte ki, őt változatlan nagyrabecsüléséről biztosította és ama reményének adott kifejezést, hogy főigazgató ur bennünket jövőben is jóakaratu baráti emlékezetében fog tartani.

E határozatról dr. Schack kir. főigazgató urat jk. kivonatban értesítettük.

Ugyanez ülésből kifolyóan a tanári kar válaszolva Kirchner Béla kir. főigazgató ur 1914/1914. sz. leiratára őt új tisztjében a legszívélyesebben üdvözölte és arról biztosította, miként teljes erejével rajta lesz, hogy őt buzgó munkájával működésében támogassa.

Kir. főigazgató ur 2332/1913. sz. körleirata folytán és tekintettel arra, hogy iskolánk tanári kara teljes számmal vett részt a Keresked. Oktatásügyi Nemzetközi Egyesület augusztus 31-től szeptember 5-éig Budapesten megtartott X. kongresszusán, a javító vizsgálatokat augusztus 29-én, a folytatólagos beírásokat szeptember 6–8. napjain tartottuk meg, a rendes tanítás pedig szeptember 10-én vette kezdetét és szakadatlanul folyt a tanév végeig.

Felvétetett

az alsó osztályba	48
a középső „	40
a felső „	39
<hr/>	
összesen	127 tanuló.

A felvett tanulók közül tandíjmentes volt egészen 20, részben 41 tanuló, az elengedett tandíj összege K 7840.

Az iskolát a tanév végeig látogatta

az alsó osztályban	48
a középső „	39
a felső „	38
<hr/>	
összesen	125 tanuló.

A felső kereskedelmi iskolák évről-évre tapasztalt szaporodása világos jele ez iskola mindinkább terjedő népszerűségének, ami tekintve a diplomás pályák túltömöttségét természetes is. A kereskedelmi iskola ma még mindig aránylag rövid idő alatt

elég szép existenciát biztosít végzett növendékeinek. Ez az oka, hogy a társadalom olyan rétegei is keresik fel, melyek ezelőtt idegenkedtek a kereskedelmi pályától.

Sajnos azonban ritka eset, hogy a középiskola jeles vagy jó előmenetelű tanulói itt folytatnák tanulmányaikat. A zöme a középiskola gyengébb elemeiből kerül ki, minek természetes következménye, hogy a tanulók nagy része nehezen tud megfelelni a tanítási terv követelményeinek.

A többféle intézetből jött tanulóanyag egységes fegyelmzése is kezdetben nem minden nehézség nélkül való. Mindemellett mondhatjuk, hogy az intézet úgy *tanulmányi eredménye, mint fegyelmi állapota* a lefolyt tanévben kielégítő volt. A tanulók szüleit azonban felkérjük, hogy gyermekeik munkálkodását és iskolán kívüli magaviseletüket figyelemmel kísérik. Olvassák át az iskola fegyelmi szabályait és tudakozódjanak gyakran a tanulók felől. Intés esetén beszéljék meg a teendőket az osztályfőnökkel, ki e célra meghatározott és kihirdetett napokon szívesen áll rendelkezésükre.

A tanítás a hivatalos tanterv alapján készült, főigazgató ur 392/1901. sz. a. leiratával jóváhagyott, állandó részletes tanmenet szerint eszközöltetett.

Rendkívüli tantárgyak voltak: a gyorsírás, német társalgás és éneklés. A gyorsírást 3 csoportban (kezdők, haladók és végzők) heti 3 órában 52 tanuló, az éneklést heti 2 órában 42 tanuló, a német társalgást 5 csoportban majdnem valamennyi tanuló összesen heti 6 órában látogatta.

Az *egészségi állapot* úgy a tanári kar, mint a tanuló ifjúságot illetőleg kielégítő volt. Hosszabb ideig tartó betegség nem fordult elő.

Okt. 5-én azonban több V. és VI. kerületi tanulót az ott fellépett kolera miatt 10 napra az iskolából ki kellett tiltanunk.

A tanári karban változás nem volt. Domány Ármin tanárt a nagym. vallás és közoktatásügyi miniszter ur 198.120/1913. sz. rendeletével a VIII. fizetési osztály II. fokozatába léptette elő.

Gondoskodásunk tárgyát képezte a tanulók *valláserkölcsei nevelése*. A hitoktatóktól követelt vallásgyakorlatokat a növendékek betartották. Az izraelita tanulók a téli zord idők kivételével minden szombaton délután a hitoktató és egy tanár kíséretében templomba mentek és főtt. Dr. Neumann Ede főrabbi ur exhortációját hallgatták. A római katolikus tanulók havonként kétszer hitoktatójuk vezetése mellett misére mentek. A más vallásu tanulók szintén meghatározott időben vettek részt a vallásgyakorlaton.

Dr. Schack Béla kir. főigazgató úr intézetünket március 9-én meglátogatta, mely alkalommal az összes tanárok előadásán jelen volt.

Április 22-én és 23-án *Matavovszky Béla*, győri felső ker. isk. igazgató mint az Orsz. Ipari és Kereskedelemoktatási Tanács

kiküldöttje látogatta az iskolát. Látogatása befejeztével a tanári testülettel tartott értekezleten megállapította, hogy az intézetben komoly, céltudatos munka folyik, a tanítási eredmény megfelelő, a fegyelem jó, a tisztaság kifogástalan.

Május 29-én Kirchner Béla kir. főigazgató ur látogatta az intézetet.

Örömmel állapítjuk meg, hogy végzett növendékeink ugy képzettségükkel, mint szorgalmukkal mindenütt az illetékes körök megelegedését váltották ki. Ennek bizonyítékául említjük, hogy évről évre több vállalat fordul hozzánk tanulóink alkalmazása végett és hogy majdnem valamennyien tanulmányaik elvégzése után rövid idő alatt találnak megfelelő állást.

Igaz fájdalommal emlékszünk meg a nagy veszteségről, mely iskolánk felügyelő bizottságát **ujnépi Elek Lipót** keresked. tanácsos 1913. július 5-én bekövetkezett halálával érte. 1879 óta, tehát 35 éven át volt tagja az iskolaszéknek s mint ilyen ahol csak tehette, iskolánk javát előmozdítani igyekezett. Egyike volt azoknak, kik a régi kétszotályú kereskedelmi iskola kiépítéseért, illetőleg felső kereskedelmi iskolává való átalakításáért kardoskodtak.

Közgazdasági terezen szerzett érdemeiért a király ker. tanácsossá nevezte ki, majd pedig magyar nemesi rangra emelte. Vele városunk közéletének is egyik köztiszteletben álló, puritán jellemű, minden szépért és jóért lelkesedő oszlopos alakja dőlt ki.

Csak rövid idővel utána (július 14-én) követte őt a sirba **Vécsey Zsigmond** az intézetünket segélyező város nagyerdemű polgármestere, ki iskolánk fejlődését sok rokonszenvenvvel kísérte.

1911/12-ik évi értesítőnkben jelentettük, hogy a tanulók folytonos szaporodása, az intézet állandó fejlődése az iskolaszék figyelmét az iskolaépületre irányították, mely a mai igényeknek már nem felel meg. Illetékes körökben azzal foglalkoztak tehát, hogy e célra a hitközség tulajdonát képező Nádortcai telken új, modern épületet emeljenek.

Az 1913. évi gazdasági válság e terv kivitelét megakasztotta. A jelen tanévben azonban az előljáróság az iskolaépítés eszméjével újabb és a legkomolyabban foglalkozott, egy budapesti jóhírű építő céget a tervek elkészítésével bizott meg és van remény arra, hogy működésünket 1—2 év múlva már a paedagógia és hygiéna követelményeinek minden tekintetben megfelelő új hajlékban folytathatjuk.

A felső osztály tanulói a szaktanár vezetése mellett e tanév folyamán is több helybeli ipartelepét tekintettek meg. Kellemes kötelességet teljesítünk, midőn az illető vállalatok igazgatóságának és tisztviselőinek a szives engedélyért és szakszerű kalauzolásért köszönetet mondunk.

III.

Eichberg Adolf

1806—1886.

Megható ünnep színhelye volt május hó 17-én a nagykanizsai felső kereskedelmi iskola diszterme. Nem a megszokott iskolai ünnepek képe tárult ez alkalommal a szemlélő elé. A nagykanizsai kereskedő-világ kitünőségeit láttuk itt együtt. Urak, akik kenyerük javát már megették gyűltek össze, hogy ifjui lelkesedéssel ünnepeljék volt tanítójuknak, Eichberg Adolfnak, a nagykanizsai ker. iskola volt igazgatójának emlékét.

28 évvel halála után merül fel az Eichbergről való megemlékezés eszméje. A volt tanítványok egész serege a legmelegbben karolja ezt fel és az eszme a legrövidebb idő alatt testté válik. A tanítványok tiszteletét és szeretetét az idő nem halványította el, hanem ellenkezőleg csak fokozta. E tiszteletből és szeretetből fakadt a kötelességérzetnek ama magasztos megnyilatkozása, mely az Eichberg mozgalmat eredményezte. Ritka jelenség ez ma. És e jelenség értékét csak emeli az a körülmény, hogy a kereskedői pályán, tehát gyakorlati téren működő emberek tartották szükségesnek az emlékezés fáklyáját meggyújtani, hogy annak világánál hódoljanak ama férfiu emlékének, akinek oly sokat köszönhetnek. Eichberg Adolf nagyságának kétségtelen bizonyítéka ez.

Nem ismertem a pedagógusoknak e mintaképét és mégis magam elé tudom varázsolni alakját. Lelki szemeimmel látom jóságos arcát, de emellett az erélyt és erős akaratot visszatükröző vonásait is. Ez erős akarat adja kezembe a kulcsot annak a megértéséhez, hogy a szegény zsidó fiu minden anyagi támogatás nélkül tanul és a legnagyobb nélkülözések között megszerzi a kereskedelmi ismereteknek gazdag tárházát és ebből juttat bőségesen tanítványainak is. Jóságos arca pedig feltárja előttem a megboldogult egész kedély és lelkivilágát, a pedagógusnál a hatásnak igen fontos eszközét. Csak így értjük meg azt a határtalan ragaszkodást, amellyel tanítványai még most is csüggnek emlékének.

Eichberg Adolf született 1806-ban Táborban, Csehországban. Szegény szülők gyermeke volt. Tizenkét éves korában otthagyja a szülői házat. Prágába megy és a papi pályára készül. Szabadabb szelleme azonban összeütközik az ortodox rabbik vakbuzgóságával. Ezért lemond arról a tervéről, hogy pap legyen. Tudásszomjától hajtva Bécsbe megy. Ambíciója vezeti s szorgalma segíti célja elérésében. Minden támogatás nélkül él itt s hallgatja a kereskedelmi szaktárgyakat a műegyetemen. Majd nevelősködik Mosonyban és Mezőkeresztesen. Később tanítói oklevelet szerez, melynek alapján 1839. szeptember 23-án a nagykanizsai izr. elemi iskolához megválasztották. Mint elemi iskolai tanító derekasan megállja a helyét. Erdemei elismerésül 1860-ban ez iskola igazgatójává választják. Igazán megfelelő munkakört azonban csak akkor nyert, midőn az 1867-ben megnyílt kereskedelmi irányú reáliskola igazgatójává választják. Mint ilyen hirnevet szerez magának és az intézetnek messze a város határain kívül is. Ez iskola ismertté lesz az egész országban, sőt a külföldön is. Kanizsán lakó tanítványai a város kereskedő osztályának díszei ma is, akikre ker. szaktudásuknál és intelligenciájuknál fogva büszkén tekinthet mindenki, aki ez osztálylyal némi közösséget érez. Nem egy tanítványa pedig külföldön él előkelő közgazdasági pozícióban.

A fiatal kor küzdelmei, a munkában eltöltött évek azonban nála sem multak el nyom nélkül. 1875-ben korára való tekintettel nyugdíjazását kéri. A veszteség, mely távozásával az iskolát érné, érzi a fenntartó hitközség. A tanítás alól felmenti ugyan, de az iskola igazgatását és szellemi vezetését továbbra is Eichbergre bizza. 1883-ban végérvényesen lemond. Lemondását az előljáróság mély sajnálattal vette tudomásul és a visszalépő igazgatónak a népnevelés és ker. szakoktatás, különösen a tanintézet lendítése körül kifejtett ernyedetlen ügybuzgalmaért, valamint az iskolában szakadatlanul folytatott 40 évi üdvös és áldásos működéséért hálás elismerését fejezte ki (jkv: 1883 okt. 14.) A nyugalmat azonban nem élvezte sokáig. 1886-ban elszáll szüntelen dolgozó agyából az utolsó gondolat, elnémul örökre a munka embere.

Eichberg Adolf életének e fontosabb momentumai teljesen megvilágítják egyéniségét. Ezek segítségével teljesen érthetővé lesz a nagy hatás, melyet tanítványaira gyakorol. Csehországban születik, de teljesen magyarrá lesz és a magyar kultúra szolgálatába áll. A ker. szakoktatást műveli oly időben, midőn Magyarország az még a kezdet kezdetén volt. Az út, amelyen haladnia kellett teljesen járatlan volt ugyan, de ez csak buzdítólag hatott reá. Dolgozott fáradhatatlanul, idealizmusa volt a vezérlő csillaga. A tanügy ma sem az a tér, ahol a munkát akár erkölcsi, akár anyagi tekintetben honorálnák. Még kevésbé volt az Eichberg működésének idejében. Ez a szempont azonban nem csökkentette munkakedvét. Szerette az ügyet, amelyet szolgált.

Ez a szeretet és a célért való lelkesedés vezérelte. Olyan korban, midőn az erkölcsi elismerésből is nagyon kevés, az anyagi elismerésből pedig alig valami jutott a tanítás terén működőnek osztályrészüül, egyengette ő a ker. szakoktatás utját. Abban az időben, midőn e foglalkozás egyértelmű volt a nélkülözéssel s a tanügy terén dolgozni áldozat volt, dolgozott ő szakadatlanul kedvenc gyermekének, a ker. szakoktatásnak tökéletesítésén. Ma már megállapíthatjuk azt is, hogy nagy eredménnyel. Ez eredményt igazolják egyrésztől tanítványai, akik a gyakorlatban szakismereteiknél fogva nagyszerűen beváltak, másrésztől az a körülmény, hogy a mai fejlettebb szakoktatásunk azokon a pillérek nyugszik, a melyeknek megalkotásában az oroszlanrész az övé.

Tanítványai rajongással beszélnek még most is előadásairól, tanítási módszeréről. Ebből kétségtelenül megállapítható, hogy nem tartozott a szürke, sablonos tanítók rendjéhez, hanem tanító volt a szó ideális értelmében. A ker. iskolának véleménye szerint kettős a feladata. Lássá el a tanulót a szükséges szakismretekkel, de amellett nevelje a lelkét, csiszolja az elméjét is. Legyen a kereskedelmi iskolából kikerülő ifju ember, polgár és kereskedő egyaránt. Közvetlen tapasztalatból ismerte a Nyugat kereskedőjének összes erényeit és a mi kereskedőinknek e tekintetben való elmaradottságát. Látta, hogy a kereskedő osztálynak a magyar társadalomban mily csekély a becsülete. Erejének javát tehát arra szentelte, hogy a leendő kereskedő szellemi nivóját emelje. Erezte, hogy bizonyos tulajdonságok birtokában meg kell történnie annak az ellenszenvnek, mely az egész országban ez osztállal szemben megnyilatkozott. A szoliditást, becsületet, szorgalmat, takarékossgot, kereskedői szellemet és munkakedvet tartotta a modern kereskedő elengedhetetlen feltételeinek. E tulajdonságokat plántálta növendékeibe. A jövő minden tekintetben igazolta, mert a mai kereskedelmi iskolában is e célokért küzdünk. Arra törekszünk, hogy növendékeinkben az említett lelki tulajdonságokat kifejlesszük, hogy a mai társadalomban hivatásukhoz méltó helyet foglalhassanak el. De nem hanyagolta el a kereskedelmi iskola másik fontos feladatát sem. Nem felejtette el egy pilianatra sem, hogy a gyakorlati életre neveli növendékeit. Ezért a gyakorlat követelményeit mindig szem előtt tartotta. Az életből az életnek tanított és így biztosította az iskola szak-szerűségét is. Azt hiszem ez a magyarázata annak, hogy a nagykanizsai ker. iskola kereskedői körökben oly népszerű és kedvelt volt és a kikerülő ifjaka: mindenütt szívesen alkalmazták.

És ezt a nagy munkát minden dobszó és reklám nélkül végezte, mert ő a tettnek és alkotásnak, nem pedig a hiúságnak embere volt. Nem a feltűnési viszketegség, de a csöndes komoly munka, nem az elismerésnek a hajhászása, de a hivatásszeretet, nem az önzős, de a legtisztább idealizmus vezették mindenkor. Idealizmusánál egyszerűsége volt csak nagyobb és ez tette a tanítványaival való érintkezését oly közvetlenné és bensővé. Ezért

volt ő tanító, barát és szülő egy személyben, ezért említik tanítványai még most is a legnagyobb tisztelettel és szeretettel a nevét.

Ez a nagyfokú tisztelet és emlékéhez való ragaszkodás szülte az Eichberg-mozgalmat. Egyik tanítványa egy helyben megjelenő ujság hasábjain kiadja a jelszót: „Eichberget nem adhatjuk át az enyészetnek, emlékét meg kell örökíteni“. A szó visszhangra talál. Rövid idő múlva már működik is az erre célra alakult bizottság. Gyűjtést indít a volt tanítványok körében és a befolyt összegből méltó módon örökíti meg az elhunyt emlékét:

1.) Rendezi a megboldogult sírját s gondoskodik annak állandó rendbentartásáról.

2.) 5800 azaz ötezernyolcszáz koronát Eichberg Adolf nevére szóló alapítvány alakjában a nagyk. izr. hitközségnél elhelyezett. Ez alapítvány kamatai, az alapítólevél rendelkezése szerint, részben szegénysorsú és jó előmenetelű ker. isk. tanulók jutalmazására, részben segélyezésekre fordítandók.

3.) Blau Lajos, nagykanizsai gyáros, az elhunyt volt tanítványa, mestere iránt való kegyeletből megfestette annak arcképét.

Az arckép ünnepi leleplezése f. évi május hó 17-én a felső ker. isk. dísztermében ment végbe. A bizottság Eichberg szelleméhez és egyéniségéhez méltóan házi ünnepet rendezett. És épen ezért intim keretben, de annál bensőségesebben folyt az le. Az ünnep fényét csak emelte, hogy Eichberg Adolf leánya, őnagysága Novák Sándorné úrhölgy és egyik unokája dr. Novák Ernő kir. ügyész is megjelentek, hogy ők is lerójják kegyeletüket az elhunyt iránt.

Az ünnepet a felső ker. isk. énekkara a Hymnus eléneklésével nyitotta meg.

Majd Grünhut Henrik, bizottsági elnök méltatta röviden, de annál melegebb szavakban az elhunyt érdemeit, vázolta az Eichberg-mozgalom történetét és annak eredményeit.

Az emlékbeszédet, a volt tanítványok megbízásából Knortzer György, a Zalamegyei Gazd. Tkpénztár igazgatója mondta. A tanítványi hála és a szeretet őszinte megnyilatkozása volt ez. Beszéde közben lehull az Eichberget ábrázoló arcképről a lepel és a jelenlévő családtagok és tanítványok áhitattal szemlélik Blau Lajosnak a mestert élethűen ábrázoló képét.

Bún Samu, felső ker. iskolai igazgató, megható beszéd kíséretében átveszi a leleplezett arcképet. Eichberget méltatni erre tulajdonképpen ő hivatott. Évekig az ő igazgatása alatt működött s mesterét tiszteli ő is Eichbergben. Az őszinte meggyőződés hangján jellemzi működését. Szavai azért gyakoroltak oly nagy hatást. Beszédét a következő hitvallással fejezte be; „Midőn dicső elődöm arcképét örömmel és hálás köszönettel átveszem, ünnepélyesen fogadom, hogy azt mindenkoron a legnagyobb tiszteletben fogom tartani és másokkal tartatni. Szolgáljon e kép intézetünk tanárainak és növendékeinek buzdításul arra, hogy bármily

csalódáson mennek keresztül az életben az igaz érdem elismerése el nem marad, a hálaérzet nem veszett ki az emberek szívéből.

Utána Dr. Neumann Edé főrabbi a nagyk. izr. hitközség háláját tolmácsolja igen szép és emelkedett szavakban. A kultúra és vallás között a kapcsolatot fenntartani, az összhangot ápolni, minden tanító ember kötelessége. Eichberg e kötelességét mindig hűen teljesítette és ezért is mintaképéül szolgálhat a mai tanítónak

Kertész József, elemi iskolai igazgató, az elemi iskolai kartársak nevében rakja le az elismerés koszorúját s fejezi ki háláját azért, hogy a megboldogult megmutatta az utat, melyen haladniok kell.

Heltai József, kereskedelmi tanácsos, a soproni kereskedelmi és iparkamara megbízásából és nevében hódol Eichberg Adolf emlékének, aki a kereskedelmi szakoktatásnak Magyarországon úttörője volt.

Majd ismét Grünhut Henrik elnök veszi át a szót és köszönetet mond mindazoknak, akik anyagi és erkölcsi támogatásukkal és munkájukkal hozzájárultak, hogy az Eichberg megörökítését célzó mozgalom sikerrel járt. A Szózat hangjai fejezték be ezt a felejthetetlen szép napot. Buzdításul szolgálhat ez mindnyájunknak, tanítóknak és tanítványoknak egyaránt.

Az ünnep véget ért. Az emlékezés fáklyája kialszik. A hétköznapi küzdés szelle oltja azt ki. Új nap köszönt reánk, új eszmék, új emberek váltakoznak az élet porondján. Eichberg alakja azonban ragyog tovább. Az arckép, mely működése színhelyén hirdeti majd nagyságát késői utódoknak elpusztulhat, de Eichberg Adolf becsületes, munkás egyéniségének emléke élni fog. Élni fog szívünkben, intézményeinkben és a közszellemben.

Balog Dezső.

IV.

Az iskola jötevői.

Ösztöndíjak és ösztöndíjas tanulók.

Az alapítás éve	Alapító, adományozó	Ösztöndíjas	Oszt	K	f
Alapítványok:					
1890	Gelsei Gutmann S. H. — — — — 2 tandíjmentes hely				
1888	Pollák Ármin, könyv — — — —	Scheer Imre	f	12	—
1895	Báró Gutmann Vilmosné — — — — megyeri Krausz Róza — — — —	Scherz Imre	f	60	—
1898	Nagykanizsai Takarékpénztár — — — —	Radics Ferenc	a	40	—
		Singer Sándor	f	40	—
1899	Ujnépi Elek Lipót — — — — —	minden 2. évben		20	—
1906	Dr. Villányi Henrik — — — — —	Salgó Károly	f	30	—
1906	Dr. Stolzer Henrik — — — — —	Steiner Sándor	a	23	13
1906	Loewy Ödön — — — — —	Steiner Imre	a	52	—
1906	Danneberg Jakab — — — — —	minden 2. évben		30	—
1907	Délzalai Takarékpénztár — — — — —	Krausz Lajos	a	100	—
		Horváth Károly	f	100	—
1908	Bún Samu — — — — —	Löbl Jenő	f	40	30
1911	Eichberg Adolf — — — — —	Mikó József	k	80	—
		Toch Ernő	f	80	—
1912	Dr. Stolzer László — — — — —	Haás Lipót	a	21	60
1912	Löwe Adolf könyv — — — — —	Kohn Fülöp	a	6	—
1912	Sommer Sándor — — — — —	minden 2. évben		20	—
1912	Reichenfeld Sándor — — — — —	Klein Imre	k	11	80
1913	Ujnépi Elek Lipót — — — — —	Holzer László	f	40	—
1913	Báró Eötvös József — — — — —	Dobó József	a	20	—
				<u>826</u>	<u>83</u>
Adományok:					
	Nagykanizsai Takarékpénztár — —	Kaufmann Jenő	k	20	—
		Strausz Adolf	a	20	—
	Nagykanizsai Kereskedők Társulata —	Péter Jenő	f	20	—
		Neu Zsigmond	k	20	—
	Zalamegyei Gazd. Takarékpénztár —	Kohn Vilmos	k	20	—
	Loewy Arnold — — — — —	Sommer Aladár	k	40	—
		Halász Vilmos	a	35	—
	*Zerkowitz Lajos — — — — —	Salgó István	k	50	—
		Székely Tivadar	f	50	—
	Néptakarékpenztár — — — — —	Pollák Béla	a	30	—
	Dr. Miklós Dezső — — — — —	Sommer Aladár	k	20	—
	Az 1893—4-ben érettségizettek —	Toch Ernő	f	10	—
				<u>315</u>	<u>—</u>

Fogadják a nemeskeblű emberbarátok e helyen is hálás köszönetünket.

* A német nyelvben legjobb előmenetelt tanúsító 2 tanuló jutalmazására.

V.

Tanári kar.

Bún Samu, igazgató, felső kereskedelmi iskolákra képesített rendes tanár, a Ferenc József-rend lovagja, a keresk. szakiskolai tanárok orsz. egyesületének választmányi, az orsz. izr. tanító egyesületnek tiszteletbeli tagja, Nagykanizsa város képviselő-testületének, Zalavármegye törvényhatósági bizottsági tagja, tanította a könyvitelt a középső és felső osztályban, az irodalmi munkálatokat a felső, a ker. ismereteket az alsó osztályban, heti 10 órában. Működésének évei 47, az intézetnél 46.

Balog Dávid, felső kereskedelmi iskolákra képesített rendes tanár, a természetrajzi, földrajzi, áruismereti és vegytani szertár, valamint a tanári könyvtár őre; tanította a vegytant és áruismereteket a középső és felső, a földrajzot mind a három osztályban, a szépírást és ker. levelezést az alsó, az irodalmi munkálatokat az alsó és középső osztályban, heti 19 órában. Működik ez intézetnél 12 év óta.

Domány Ármin, középiskolákra képesített rendes tanár, az önképzőkör vezetője, az ifjúsági könyvtár őre; tanította a történelmet, a magyar nyelvet és irodalmat mind a három, a kereskedelmi levelezést a középső és felső osztályban, Heti 20 órában. Működésének évei 17, ez intézetnél 15.

Elek Mór, felső kereskedelmi iskolákra képesített rendes tanár, tanártestületi jegyző, a fizikai szertár őre, tanította a mennyiségtant és a keresk. számtant mind a három osztályban, a fizikát az alsó osztályban, heti 19 órában. Működik ez intézetnél $4\frac{1}{2}$ év óta.

Dr. Rosenberg Mór, köz- és váltó-ügyvéd, tanította a jogi és közgazdasági ismereteket a középső és felső osztályban, heti 9 órában. Működésének évei ez intézetnél 21.

Dr. Villányi Henrik, felső kereskedelmi iskolákra képesített rendes tanár, városi képviselő, tanította a német és francia nyelvet mind a három osztályban, heti 20 órában. Működésének évei 30, ez intézetnél 23.

Hitoktatók :

Domány Ármin, az izr. tanulók hitoktatója. Működik ez intézetnél e minőségben 6 év óta.

P. Markó Dénes, róm. kath. lelkész, a róm. kath. tanulók hitoktatója. Működik ez intézetnél 2 év óta.

Hütter Lajos, ág. ev. lelkész, az ág. ev. tanulók hitoktatója. Működik ez intézetnél 19 év óta.

Kádár Lajos, ev. rei. lelkész, a ref. vallásu tanulók hitoktatója. Működik ez intézetnél 5 év óta.

Jankovics Velimir, görög kath. lelkész, a görög kath. tanulók hitoktatója. Működik ez intézetnél 5 év óta.

V.

Tanári könyvtár.

Ujabb beszerzések. (1913/14.)

- I. 172. Bock dr. Bau, Leben und Pflege des menschlichen Körpers 1880.
 173. *Bánóczi József: Az orsz. izr. tanítóképző intézet története 1897.
 174. *— Csáktornya város népiskolájának története 1896.
 175. — Utasítások a reáliskolai tantervhez 1912.
 176. *— Kézikönyv a polg. ifjuság katonai hivatásra való előkészítéséhez (Honvéd. min.) 1912.
 177. Thomas—Holló: A nevelés a családban 1913.
 178. *— Magyarország közoktatásügye 1911-ben.
 179. — A gymnasium tanítási terve.
 180. Forster—Bellaágh: Iskola és jellem 1913.
 181. Bún Samu: A nagykanizsai izr. nyilván. hatosztályu elemi fiiskola részletes tanterve 1889.
 182. Bún Samu: A nagykanizsai izraelita hitközségtől fenntartott összes iskolák évi értesítője I. kötet 1879-1895. (1879—1883-ig Eichberg Adolftól.)
 183. „ „ II. kötet 1896—1902.
 184. „ „ III. „ 1903—1907.
 185. „ „ IV. „ 1908—1914.
 186. *Vall. és közokt. m. kir. miniszter: Magyarország közoktatásügye az 1912. évben.
- II. 121—3. *Földes Géza: Olvasókönyv ker. tanonciskolák számára I—III. 1898.
 124. Kászonyi Miklós: Válogatott költői olvasmányok 1912.
 125. Szinnyey József: Magyar Írók Elete és Munkái XIV. k.
- III. 113. Regeln für die deutsche Rechtschreibung und Wörterverzeichnis, Wien, grosse Ausg.
 114. Berlitz M. D.: Erstes Buch für den Unterricht in der deutschen Sprache.

* Ajándék.

- IV. 46. Rolfs L. E.: Moderne Handelsbriefe, französisch, sammt Commentar.
- V. 87. — *Bibliothek der griechischen und römischen Schriftsteller über Judentum und Juden 1865.
88. *Flesch Ármin dr : A zsidó.
- VI. 335—41. *Dr. Weisz Ker. János—Szabó Ferenc: Világtörténet. 1., 2., 15., 16., 17., 18., 19. kötet 1896.
- 342—3. *— Verein Gelehrter, Neuer Plutarch 1843.
344. *Acsády Ignác: Régi magyar birtokviszonyok.
345. Kis István R.: Az utolsó nemzeti felkelés II. k. 1911.
346. *Kunfy Adolf: Itáliában a magyar légiónál 1913.
347. *Sándor József: Az E. M. K. E. megalapítása és negyedszázados működése 1913.
348. *— — Az E. M. K. E. negyedszáz. örömnépe 1913.
349. Füredi János: Nagykanizsa város cím- és névtára 1913.
350. *Kain Albert: Magyarország 1909.
351. *Péter—Mustó: Kis földrajz női keresk. tanf. szám.
352. *Ágh dr.—Bankó L.; Ker. földrajz női ker. tanf. sz.
353. Dr. Simonyi Jenő: Földrajz és áruismeret női keresk. tanfolyamok sz.
354. Dr. Kurt Hassert: Allgem. Verkehrsgeografie 1913.
355. G. Freytag: Verkehrskarte von Österreich-Ungarn 1914.
356. " " Welt-Handels und Verkehrskarte 1909.
357. *Bún Samu: Israelitische Höhere Handelsschule in Nagykanizsa 1913. (Monografia).
358. *Dr. Komáromi—Pataki; Keresk. földrajz és áruismeret női ker. szaktanfolyamok részére.
- VII. 81. Bogyó-Havas: Ker. számtan női ker. tanf. sz. 1910.
- VIII. 109. Aujeszky Aladár: A baktériumok természetrajza 1912.
110. Soddy Fréderik—Dr. Fröhlich: A rádium 1912.
111. Dr. Öttingen Arthur: Schule der Physik 1910.
- X. 137. *— Az iparoktatás 1909—1911-ben (ker. ü. min.)
138. *— Ipari pályamutató 1912.
139. Schmidt August: *Gloeckner's* Lehrbuch der Handels-correspondenz.
140. *Gondos Miksa: A francia-német keresked. levelezés kézikönyve.
141. *Scherz József: A budapesti tőzsdén jegyzett érték-papírok tábl. ismertetése 1913.
142. *Mina János: Könyvvitelten női ker. tanf. sz.
143. *— A X. Kereskedelemoktatásügyi Nemzetközi Kongresszus közleményei 1913.
144. *— Magyar közgazdaság és kultúra 1913.
145. *Sós Dóra: Gyorsírás, Gabelsberger-Markovics rendszer 1912.
146. Jónás János—Dr. Schack B.: Ker. levelezés női ker. tanfolyamok sz. 1911.

147. Erdélyi—Karch: Könyvviteltan ker. tanonciskolák és női ker. tanfolyamok sz.
148. Havas Miksa: Ker. irodai munkálatok ker. tanonciskolák számára.
149. Kaiser Gizella: A gépirás tankönyve 1908.
150. Dr. Obst Georg: Banken und Bankpolitik 1909.
151. Visegrády—Lengyel: A vasuti áruszállítás gyakorlati kézikönyve.
152. Burchard: Handelskorrespondenz. 1908.
153. Reich—Lakos: Közforgalmi iratok.
154. Csopey L.—Kuppis Z.: A világforgalom 1889.
155. *— A Magyar Szent Korona Országainak 1900. évi népszámlálása.
156. — A Magyar Szent Korona Országainak 1909. évi külkereskedelmi forgalma.
157. *Torday József: A folyószámlák tana.
158. Kozma Bernát: A ker. gyorsírás tankönyve.
159. Lehotzky Sándor: A jelzalogüzlet kézikönyve 1913.
160. Weltner Béla: A póstatakarékpénztárról, csekről és giroforgalomról.
161. Mátyás-Jenő: A vámpolitika alapfogalmai.
- XI. 64. *Mutschenbacher Viktor dr. A kereskedelmi jogtudomány alapelvei 1864.
65. *Mutschenbacher Viktor dr.: A szerzői jog 1890.
66. * " " A magyar váltójog 1895.
67. * " " A biztosítási kötvény 1904.
68. * " " A tengeri szállítási ügylet 1909.
69. * " " Magyar tengeri magánjog 1909.
70. *Dr. Günther Mihály: Jogi ismeretek (kézirat) 1911.
71. *Nagy Lajos dr.: Közgazdasági olvasókönyv.
72. Dr. Nagy Ferenc: A nemzetközi váltójogi egyezmény és az új magyar váltótörvény 1914.
73. Dr. Dános Árpád: 1912.: LXV. t.-c, Az új nyugdíj-törvény.
- XII. 91. Sanders David: Handwörterbuch der deutschen Sprache.
92. Bartos Ch.—Dr. Schack B.: Német—magyar szótár 1912.
- 93—94. Sachs—Villatte: Encyklopädisches Wörterbuch, französisch—deutsch und deutsch—französisch.
- XIII. 245. — Magyar nyelvőr 1912.
246. — Természettudományi Közlöny 1912.
247. — Kereskedelmi Szakoktatás 1912.
248. *— Izr. Tanügyi Értesítő 1912.
249. — Magyar Könyvviteli folyóirat 1912.
250. — Hivatalos Közlöny 1912.
251. — Néptanítók Lapja 1912.
252. — " " 1913.
253. — Hivatalos Közlöny 1913.
254. — Természettudományi Közlöny 1913.

- 255—56 Közgazdasági Szemle 1913.
257. — Magyar Könyvviteli folyóirat 1913.
258. — Kereskedelmi Szakoktatás 1913.
259. — Magyar Nyelvőr 1913
260. *— Izr. Tanügyi Értesítő 1913.
261. *— Magyar Izrael 1913.
-

VII.

Tanszerek.

Ez évi beszerzések.

Földrajz.

Az osztrák—magyar monarchia fali térképe, Székely	
Tivadar f. oszt. tanuló adománya . . .	K 14.—
Kogutovicz, Afrika iskolai fali térképe . . .	„ 18.—
	<hr/>
	K 32.—

Fizika.

Hydraulikus sajtó	K 6.—
Szívókut mintája	„ 4.—
Nyomókut „	„ 5.—
Lopó „	„ 0.45
Seebeck-féle sziréna korong	„ 12.—
Gravesandt-féle készülék	„ 3.—
Uvegrud foncsorozott bőrrrel	„ 1.50
Kaucsukrud macskabőrrel	„ 4.50
Elektrofor macskabőrrel	„ 10.—
Kolbe-féle elektroszkop	„ 9.—
Volta-féle elem	„ 3.30
Leclanché-féle elem	„ 2.50
Dániel-féle elem	„ 3.50
Bunsen-féle elem	„ 4.50
$\frac{1}{4}$ kg. szigetelt vezető sodrony	„ 1.70
Elektromos csengő és tapintó	„ 4.50
Kétágu Gessler-cső	„ 9.—
Pyrometer 3 pálcikával	„ 18.—
Készülék a kétféle elektromosság kimutat.	„ 25.—
Volta-féle-oszlop	„ 24.—
Vizkerék mintája	„ 24.—
	<hr/>
	K 175.45

Vegyten.

3 drb	zsolnai főzőpohár	225	$\frac{cm^3}{m^3}$	K	1.17
3	"	325	"	"	1.38
3	"	400	"	"	1.53
3	jenai	300	"	"	1.95
2	retorta	250	"	"	4.—
2	"	500	"	"	5.—
2	porcellán lepárló	1057	"	"	5.10
1	üvegcád zinkhiddal	26×16		"	6.82
5 drb	zsolnai csiszolt fődőlap	8		"	3.—
3	vasdrótháló	20×20	$\frac{cm}{m}$	"	1.50
1	kémlő üveg			"	1.—
2	chlorcalcium kő			"	5.50
						<u>K 37.95</u>

VIII.

T a n t e r v .

A nagym. vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter úr 1905. évi augusztus 20-án kelt 44001. sz. alatti rendelete alapján.

1. Vallástan.

Alsó, középső és felső osztály. Hetenkint 1—1 óra.

A vallásoktatás a hitfelekezetek tanterve szerint történik s arról a hitfelekezetek saját hatáskörükben gondoskodnak. (1894. évi május hó 4-én 13033. szám alatt kelt vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszteri rendelet.)

2. Magyar nyelv és irodalom.

Alsó osztály. Hetenkint 4 óra.

A prózai írásművek ismertetése olvasmányok alapján.

1. Leírás. Tárgy- és jelenetrajzok, állatrajzok, jellem- és néprajz, úti rajz.

2. Elbeszélés. Mese, parabola, életrajz, történetírás. A magyar történeti irodalom rövid ismertetése Mutatványok a kiválóbb történetírók műveiből, tekintettel a történeti tanításra.

3. Értekezés. Fogalmak magyarázata, felosztás, részelés; a bizonyítás legegyszerűbb formái, elmélkedés, szorosan vett értekezés.

4. Szónoklat. A szónoki forma és irány: egy-két rövidebb olvasmányon megmutatva. Mutatványok Kölcsey és az ujabbkori szónokok műveiből.

5. Levél. Olvasmányok irodalmi jelentőségű levelekből.

A prózai olvasmányokon kívül a költőiekből lyrai és leíró művek, kisebb elbeszélések (románc, ballada stb.) Különös gond fordítandó az olvasmányok szerkesztésére, a prózai és költői kifejezésmód különbségére.

Az írásbeli dolgozatok folyvást kísérik a tanítást és olvasást Különösen fontos a dispositiók készítése. Ilyen dispositiók vagy az

olvasmányokból vett tételek kidolgozása s az olvasmányok utánképzése, házi és iskolai gyakorlatul felváltva kéthetenként egyszer.

Az olvasmányok tárgyi és alaki fejtegetésével kapcsolatban az alak-, mondat-, szóképzés- és verstan ismétlése.

Helyesírási gyakorlatok: tollbamondás valamint a könyv nélkül betanult daraboknak fejből való leiratása.

Prózai és verses darabok könyv nélkül. Szaválás.

Középső osztály. Hetenkint 3 óra

A magyar irodalom ismertetése, kapcsolatban a poétika főfogalmainak magyarázatával, olvasmányok alapján,

A mondák ből kiindulva a magyar éposz fő képviselői: Zrinyi, Vörösmarty, Arany. A történeti énekek régi fejlődésének megemlítésével, a rege Kisfaludy Sándornál és a ballada Aranynál. A regény verses alakja; Gyöngyös: újabb irodalmi nyelvünk alakulásáról Kazinczynál és Kármánál; az újabb regény fő képviselői: Jósika, Eötvös, Kemény, Jókai. A vallásos hazafias és szerelmi lyra, régibb példák bemutatása után Berzsenyi, Tompa, Petőfi és az újabb lyrikusok.

A tárgyalás mindenkor olvasmányokból indul ki. Az époszok és regények nagyobb mutatványokkal és kivonatokkal lehetőleg egészükben ismertetendők. Elbeszélő költemények és modern teljes regények házi olvasmányul. A kitünőbb írók rövid életrajza is beszövendő a magyarázatba.

Házi és írásbeli dolgozatok, részint az olvasmányok, részint a tanulók ismeretei köréből vett tárgyakról, felváltva kéthetenként egyszer.

Dispositiók készítése, nyelvi és stilisztikai magyarázatok, helyesírás.

Prózai és verses darabok könyv nélkül. Szaválás.

Felső osztály. Hetenkint 3 óra.

A magyar irodalom ismertetésének folytatása olvasmányok alapján.

A dráma régi nyomainak megemlítése után Kisfaludy Károly, Katona József, Szigligeti és Madách; vígjáték, tragédia és drámai költemény. Politikai írók és szónokok a reformokban. Kölcsey, Eötvös, Széchenyi, Deák, Kossuth.

Az irodalomtörténet rövid áttekintése, figyelemmel a közgazdasági és utazási irodalomra.

Házi és iskolai írásbeli dolgozatok, felváltva kéthetenként egyszer a növendékek irodalmi és szakszerű tanulmányaiból vett tételekről.

Prózai és verses darabok könyv nélkül. Szaválás.

3. Német nyelv.

Alsó osztály. Hetenkint 4 óra.

Az alak- és mondatban beható tárgyalása olvasmányok alapján, tisztán gyakorlati módon különös tekintettel a nyelvi anyag gyűjtésére.

A német nyelv alak- és mondatnani sajátosságainak, különösen a magyar nyelvtől eltérőknek ismertetése.

Írásbeli gyakorlatok az alak- és mondatnani elsajátítására, fordítások és utánképzés útján; a helyesírás elsajátítására tollbamondás, másolás és a könyv nélkül tanultaknak fejből való leírása; kisebb feladatok óráról-óra; a nagyobbaknak, mint a házi és iskolai gyakorlatok, felváltva kéthetenkint egyszer.

Az olvasmányok nyelvi és tárgyi fejtegetése, szabatos fordítása magyarra.

Prózai és verses darabok könyv nélkül. Beszédgyakorlatok.

Középső osztály. Hetenkint 3 óra.

Olvasmányok részint szépirodalmiak, részint szakszerűek beszédgyakorlatokkal különös tekintettel a kereskedelmi nyelvre

Írásbeli iránytani gyakorlatok kéthetenkint egyszer; fordítási gyakorlatok magyarból németre és szabatos fordítás németből magyarra.

Prózai és költői darabok könyv nélkül.

Felső osztály. Hetenkint 3 óra.

Az iránygyakorlatok folytatása és a magyar nyelvi oktatásra támaszkodva, módszeresen válogatott olvasmányoknak verstani és poétikai fejtegetése.

Olvasmányok újabbkori elsőrangú íróktól, különösen a társadalom, tudomány és publicistika köréből.

Írásbeli dolgozatok; fogalmazványok a tanulók ismeretkörehez mért tételekről és fordítás magyarból németre, valamint szabatos fordítás németből magyarra, kéthetenkint egyszer.

Prózai darabok és költemények könyv nélkül.

4. Francia nyelv.

Alsó osztály. Hetenkint 4 óra.

a) Nyelvtan. Olvasás (kiejtés); kapcsolatban a mondatban nélkülözhetetlen szabályaival. A névszók alaktana. A segédigék s a rendes igék ragozása. Fordítások a nyelvtan begyakorlására.

b) Olvasmányok. Egyszerű elbeszélések és leírások a népmese, monda, történet, föld- és természetrajz, nemkülönben az üzleti élet köréből. Egyes költemények betanultatása.

c) Szótanulás. Tárgyi csoportokban, különös tekintettel a kereskedelemben előforduló terminusokra és a nyelv sajátosságaira.

d) Írásbeli dolgozatok (másolás, tollbamondás, fordítás) rövidebbek óráról-óra; nagyobbak, mint a házi és iskolai gyakorlatok, kéthetenként egyszer.

Középső osztály. Hetenkint 3 óra.

a) Nyelvtan. Rendhagyó igék. A partikulák. A szórend. A névszók mondattani tekintetben. Az igeidők és módok különösen a kötő-mód használata, az igeidők egymásra következése. Fordítások mint az alsó osztályban.

b) Olvasmány. Mint a megelőző osztályban. Az olvasmány tartalmának az idegen nyelven való kikérdezése s ennek nyomán beszédgyakorlatok.

c) Ügyiratok. Kisebb ügyiratoknak, főképp leveleknek olvasása, diktálása, fordítása és minták után való íratása.

d) Szótanulás tárgyi és etymológikus csoportokban. Nyelvi sajátságok, szinonymák, kereskedelmi kifejezések.

e) Írásbeli dolgozatok mint az alsó osztályban, főképp fordítás az idegen nyelvre és gyakorlatok a levelezés köréből, kéthetenként egyszer.

Felső osztály. Hetenkint 3 óra.

a) Nyelvtan. Az infinitivus és a participiumok használata, A határozók, a viszonzszók, a kötőszók. A nyelvtan rendszeres, ismétlése. Fordítások mint a megelőző osztályokban.

b) Olvasmány. Nagyobb szemelvények jeles írók műveiből tekintettel a nemzetgazdaságtan és kereskedelmi irodalomra is. Beszédgyakorlatok az olvasmányok alapján.

c) Ügyiratok. Kereskedelmi ügyiratok, főképp levelek olvasása, fordítása, betanulása s minták után való íratása.

d) Írásbeli dolgozatok, mint a középső osztályban.

5. Földrajz.

Alsó osztály. Hetenkint 2 óra.

A földrajzi alapfogalmak ismétlése

Az idegen világrészek áttekintése után a fontosabb államoknak (behatóbban Ázsia, Törökország, India, China, Japán, Perzsia, Egyiptom, Éjszak-Amerikai Egyesült Államok, Mexico, Brazília, Argentína, Chile ismertetése kereskedelmi szempontból.

Középső osztály. Hetenkint 2 óra.

Európa általános áttekintése és jellemzése után e világrész összes, főképpen nevezetesebb kereskedő és iparos államainak kereskedelmi földrajza, kapcsolatban az illető államnak idegen világrészekben fekvő birtokainak és gyarmatainak ismertetésével.

Felső osztály. Hetenkint 2 óra.

Magyarország és Ausztria földrajza; különösen Magyarország őstermelési, ipari és kereskedelmi viszonyainak tüzetes ismertetése; tekintettel az idegen, főleg a szomszéd országokból való összeköttetéseinkre.

Világkereskedelem.

Az előbbi két osztályban tanultak ismétléseül és áttekintő összefoglalásául a világkereskedelem mai állapotának, a nevezetesebb világkereskedelmi piacoknak, közlekedési utaknak, eszközök és összeköttetéseknek ismertetése, természetes kapcsolatban a fontosabb termelési helyekkel, terményekkel és iparcikkkel különös tekintettel Magyarország bel- és külkereskedelmére és figyelemmel a Balkánfélsziget kereskedelmi viszonyaira.

6. Történelem.

Alsó osztály. Hetenkint 2 óra.

Bcvezetésül röviden az ó-kori történet áttekintése.

A középkor történetéből. A népvándorlás (Attila) és a nyugati római birodalom romjain alakult keresztény-germán királyságok, kereszténység. Mohammed. Nagy Károly birodalma és annak felbomlása. Hűbériség. Az investitúra harc (a császárság és pápaság küzdelme). A kereszties hadjáratok. A Habsburgok a középkor végén. Az európai török birodalom megalakulása. Az olasz városok és a renaissance átmenet az újkorba.

A magyar nemzet történetéből. A magyar nép őstörténete, vándorlásai és honfoglalása. A magyar keresztény egyház és királyság megalapítása és megerősítése. A magyar királyság küzdelme a nyugati és keleti császársággal. Az aranybulla és kora. Az utolsó Árpádok és összeköttetések a Habsburgokkal. Az Anjouk és Magyarország fellendülése. Új állami és társadalmi intézmények Zsigmond és az olygarchia felülkerekedése A Hunyadyak kora; a) Hunyady János mint a magyar nemzet és a kereszténység hőse; b) Hunyady Mátyás alatt a nemzet fénykora. A magyar krályság hanyatlása az utolsó Jagellók alatt.

Középső osztály. Hetenkint 2 óra.

Az ujkor történetéből. A renaissance terjedése és hatása. Találmányok és tengerentúli felfedezések A reformáció és elterjedése; ellenreformáció. V. Károly és a Habsurgház hatalma tetőpontján. Angol Erzsébet és II. Fülöp; Anglia emelkedése és Spanyolország hanyatlása. Németalföld.

A harmincéves háboru. XIV. Lajos. Az angol forradalom. Nagy Péter (éjszaki háboru). Poroszország és II. Frigyes. A felvilágosodás; felvilágosodott absolutismus. Éjszakamerikai szabadságharc. A francia szabadságharc. Napoleon császársága, a bécsi congressus.

A magyar nemzet történetéből. Magyarország a mohácsi vész után. Az erdélyi fejedelemség megalakulása, a reformáció elterjedése, török hódoltság.

Nemzeti és vallási sérelmek: Bocskai felkelése és a bécsi béke.

Magyarország részvétele a harmincéves háboruban. Bethlen Gábor és I. Rákóczy György.

Erdély fénykora és hanyatlása. I. Lipót: A Wesselényi-féle összeesküvés. Zrinyi Péter és társai. Tököly Imre felkelése. Magyarország felszabadulása a török járom alól és a bécsi önkényuralom. II. Rákóczy Ferencz felkelése és a szatmári béke. A nemzet és a királyi ház kibékülése. III. Károly, Mária Terézia és II. József. II. Lipót és az alkotmány biztosítása. Magyarország részvétele a francia háborukban és belső állapota ez idő alatt.

Felső osztály. Hetenkint 2 óra.

Az ujkor történetéből. Ujabb forradalmak. (juliusi és februári párisi forradalom) és a népszabadság. A tudományok haladása, felfedezések; gazdasági átalakulás, munkáskérdés. Az egyesült olasz királyság és a német császárság megalakulása. A keleti kérdés. Oroszország terjeszkedése a Balkán-félsziget felé, a legutóbbi orosz-török háboru, a berlini congressus, Bosznia és Hercegovina megszállása.

A magyar nemzet történetéből. I. Ferenc uralkodása. Az 1825. évi országgyűlés; a nemzeti reformküzdelem kezdete. Kossuth Lajos és a „Pesti Hírlap“. Eötvös és a centralisták. Nemzetiségi mozgalmak. Védegylet. Metternich és kormányrendszere. Az 1807-ben megnyílt országgyűlés, az 1848-iki törvények. Alkotmányunk átalakulása. A szabadságharc Önkényuralom. Deák Ferenc és az 1867-iki kiegyezés.

Az alkotmánytanból a mai magyar közjog ismeretése.

7. Mennyiségtan és politikai számtan.

Alsó osztály. Hetenkint 2 óra.

A négy alapművelet pozitív és negatív számokkal. Hatvány-mennyiség, négyzetre emelés közönséges számokkal.

Az elsőfokú határozott egyenletek egy és több ismeretlennel, különös tekintettel a szövegezett feladatok megfejtésére. Arány és aránylatok.

A planimetriai idomok ismertetése a legfontosabb tantételek bevonásával, ezen idomok congruentiája, hasonlósága, területüknek s a kör kerületének és területének számítása, főképp a kereskedői és ipari életből vett gyakorlat egyszerű példákban.

Középső osztály. Hetenkint 2 óra.

Gyökmenyiség. Másodfokú egyenletek egy ismeretlennel.

A logaritmushoz fogalma. A Brigh-féle logaritmushoz rendszer. A szorzat, tört, a hatvány- és gyökmenyiség logaritmushoz, a logaritmushoz a számnak keresése. Számtani műveletek a logaritmushoz segítségével.

Elsőfokú számtani és geometriai sorok. (Idevágó példák főképp a kamatszámítás köréből veendő) A kapcsolástanból a helycsere, egybevetés és változás röviden. A valószínűségű számolásból az egyszerű és ellentett valószínűség.

A stereometriából a szabályos testek ismertetése szemléltetés alapján. A hasáb, gúla, henger, kúp és gömb felületének és köbtartalmának kiszámítása, főképp a kereskedői és ipari életből vett gyakorlati példákban.

Felső osztály. Hetenkint 2 óra.

Politikai számtan. Kamatos-kamatszámítás utólagos és előleges kamatlábbal, a conform kamatláb. Segédtablák.

Évjáradék-számolás. Kölcsöntörlesztés utólagos és előleges kamattal (évi, félévi és negyedévi annuitással). Záloglevelek és kölcsönök. Kölcsöntörlesztés. Lottéria-kölcsönök. Kölcsöntörlesztési és sorsjegyhúzási tervezetek készítése. A kölcsön árfolyama. A valódi kamatláb. A kölcsönárfolyamok egyenértéke.

Életbiztosítási számolások egyszeri és évi díjjal egy személyre a legegyszerűbb biztosítási módok mellett; ugyaneknél a biztosításoknál a díjtartalék-számolás.

8. Természetan.

Alsó osztály. Hetenkint 2 óra.

A mozgás törvényei. Az erők. Súly és súlypont. Egyszerű gépek és alkalmazásuk. Inga.

Halmaz-állapot. A cseppfolyós és légnemű testek alaptünetményei és törvényei. A gőzgép.

A meleg és hatásai a testekre. A hőmérő. A meleg forrásai. A hang keletkezése és terjedése, visszaverődése, magassága. Hangszerek.

A fény és annak terjedése, erőssége és mérése; visszaverődése és törése. Fontosabb optikai eszközök, különösen a mikroszkop. A látás; színszóródás; szinképelemzés; a testek színei.

A mágnesség.

Szikrázó elektromosság. Áramló elektromosság. Elemek. Ohm törvénye. Az áram hatásai. Galvanoplasztika. Hőelektromosság.

Accumulátor. Elektromágnes. Elektromos telegráf. Inducált áram. Dynamo-elektromos gépek. Elektromos erőátvitel. Telephon és mikrofon.

9. Kereskedelmi számtan.

Alsó osztály. Hetenkint 4 óra.

Alapműveletek egész számokkal, a közönséges és tizedes törtekkel, a rövidített és gyakorlati eljárások bevonásával.

A kereskedelmileg fontos országok mértékeinek és pénzeinek ismertetése.

A redukálás és resorválás. A megnevezett számokkal (mértékekkel és pénzekkel) való műveletek. Átlagszámítás. Olasz gyakorlat.

Hármas-szabály. Láncszabály. Arányos osztás. Elegyítés-szabály.

A százalék-számítás behatóan, alkalmazva a súly-, érték- és költség számolásnál az áruüzletben szokásos módon, az árúk egyszerű és összetett árvetésének könnyebb feladatai. Szesz-számolás.

A kamat- és discount számolás.

A belföldi értékpapiroknak értékszámolása, tekintettel a budapesti és bécsi tőzsdei szokásokra. A belföldi váltók discountálása. Az osztrák-magyar bank határozmányai a váltók leszámítolására.

Középső osztály. Hetenkint 3 óra.

Arany- és ezüsts számolás; az ötvények finomsága és ennek jelzése, tiszta súly, ötvénysúly. Az osztrák-magyar bank beváltási szabályzata az aranyra vonatkozólag. A pénzlábak és a pénzverési viszonyok ismertetése. A zarany- és ezüsthémetnek és pénznek nevezetesebb piacokon való árfolyama és értéke a tőzsdei szokások tekintetbe vételével.

A külföldi váltók árjegyzése. A külföldi váltók értékének és névértékének kiszámolása, tekintettel a budapesti, bécsi és a fontosabb külföldi tőzsdei szokásokra. Árfolyam-kompensáció. A tartozás és követelés kiegyenlítése külföldi váltókkal. Netto kiegyenlítés.

Felső osztály. Hetenkint 4 óra.

A külföldi váltók kémlete: választás a) rövid és hosszú lejáratú váltók, b) a közvetlen intézvény és küldvény vagy más idegen helyen fizetendő küldvény, c) a közvetítő külföldi helyek között. Kémletli számolások az aranyra és ezüstre. Direct és indirect kiegyenlítések külföldi váltókkal. Magyarország és Ausztria értékpapirjainak jegyzése a külföldi tőzsdéken. Kémletli értékpapirokkal. Bizományszámolás váltókkal és értékpapirokkal. Az árvetési számolás részletesen. Árvetési táblázatok készítése. A fontosabb börzeműveletek, különösen a prolongáció.

10. Irodai munkálatok.

Alsó osztály. Hetenkint 1 óra.

Számlák a közvetlen áruüzlet köréből. Scontrók, leltárak és mérlegek összeállítása, főképp a vonalzás és rendes bevezetés gyakorlása. Bizományi vétel- és eladási számlák, álszámlák. Jegyzékek váltókról és értékpapirokról.

Középső osztály. Hetenkint 2 óra.

Bizományi, költség- és biztosítási számlák bonyolódottabb esetekről. Jegyzékek és számlák arany-ezüstről, pénzekekről, devisekekről, értékpapirokról. Folyó számlák az alkalmazásban levő módok szerint, kölcsönös, kölcsönös és változó, kettős, kettős és változó kamatlábbal.

Felső osztály. Hetenkint 2 óra.

Az előző osztályokban tanultaknak ismétlése után combinált feladatoknak mintaszerű kidolgozása, a levelezés, a számtan és a könyvelés köréből.

11. Könyvviteltan.

Középső osztály. Hetenkint 3 óra.

Általános rész.

A könyvvitel fogalma, fontossága és célja; a könyvvezetőben megkívánt kellékek.

Törvényes intézkedések a könyvelés tárgyában (kereskedelmi törvény 1875. XXXVII. t.-c. 25–36. §-ai), a magyar csőd-törvény 1881. XVII. t.-c.: a magyar büntető törvény 1878. V. t.-c. idevágó pontjai.

A könyvek hitelesítése és bélyegzése: az azokban felveendő hasábrendek, általánosságban tárgyalva. Az üzletesemény mint könyvviteli tétel. Az adós és hitelező. A feljegyzések alaki kélekei a hitelesség és szokások szempontjából.

A vagyon, annak felosztása activ, passiv és tiszta vagyonra. A leltározás, vagyon-becslés; összeállítás a leltárkönyvbe, tekintettel a vagyonrészek csoportosítására.

A könyvvitel két módszerének: az egyszerű és a kettős könyvvitelnek általános jellemzése.

a) *Az egyszerű könyvvitel.*

Lényeges könyvei: a leltárkönyv, a pénztárkönyv, a napló a főkönyv és a scontrók (rovancsok, u. m. az árú-, az activ és a passiv váltó, az értékpapír stb. scontró).

Segédkönyvek rendeltetése. Beérkezett számlák könyve, kiadott számlák könyve, lejáratú könyvek, árúbizományi könyvek stb.

A könyvek megnyitása a leltár alapján.

A folyó könyvelések bemutatására egy rövid, egy vagy két havi árúüzlet könyveinek megnyitása, vezetése és lezárása esz-közleendő.

Leltározás az év végén. Az eredmény meghatározása.

b) *A kettős könyvvitel.*

A kettős könyvviteli módszernek jellemzése.

A számlák rendszere és tana kimerítően.

A kettős könyvvitel kétféle módozatának általános jellemzése:

1. Kettős könyvvitel közvetlen főkönyvvezetéssel (francia könyvvitel) jellemzése.

2. A kettős könyvvitel közvetett főkönyvvezetéssel (olasz könyvvitel) jellemzése.

A kettős könyvvitel közvetett főkönyvvezetéssel:

Lényeges könyvek: egyesített napló és főkönyv.

Segédkönyvek: az egyszerű könyvek scontrói és segédkönyvei.

A könyvek megnyitása a mérleggel, azoknak vezetése az üzlet folyamában (próbamérlegek) és lezárása a Mérleg és a Vesztesség- és Nyereség-számlával s nyers mérleg.

A kettős könyvvitel közvetett főkönyvvezetéssel:

Lényeges könyvek: Pénztárkönyv, Előjegyzék, Gyűjtő-Napló, Főkönyv.

Segédkönyvek: Folyó-számlakönyv és a közvetlen főkönyvvezésnél felemlített segédkönyvek.

Gyakorlatul egy-két havi üzlet kidolgozása.

A hibák felkeresése és kiigazítása.

Felső osztály. Hetenkint 3 óra.

Kereskedelmi társaságok könyvelése.

A közkereset, betéti, részvénytársaságok és szövetkezetek könyvelései a kettős könyvvitel szerint mutatandók be, különösen figyelembe veendő a kereskedelmi törvények idevonatkozó határozatai, valamint a vállalatok keletkezésére, alakulására, a tőke elkönyvelésére vonatkozó viszonyok.

A folyó könyvelések bemutatása egy rövid üzletben.

A folyó üzletesemények elkönyvelése után a könyvek lezárandók.

A lezárási munkálatoknál figyelembe veendő az átmeneti tételek és tartalékok elkönyvelése. A részes és bizományi ügyletek könyvelése az árú- és banküzletben.

Egy havi takarékpénztári vagy hitelintézeti üzletmenet könyvelése a lényeges és segédkönyvekben, a hozzátartozó levelezésekkel együtt.

Ipari, illetőleg gyári vállalat könyvezése fővonalakban.

A könyvviteli műkifejezések német nyelven is ismertetendők.

12. Kereskedelmi levelezés.

Alsó osztály. Hetenkint 2 óra.

Ügyiratok, nevezetesen a nyilatkozatszerűek, melyek a kereskedelem körében is gyakrabban előfordulnak. Ezek a bizonyítványok, elismervények, térítvények, kötelezvények, nyugtatványok, felmondások, engedmények, utalványok, meghatalmazványok; továbbá a beadványok, névszerint az iparigazolványt, a cégbejegyzést és cégtörlést illető beadványok.

Körlevelek (hirdetésekkel). Az árú-üzletben kínáló levelek; levelek hitelügyben; tudakozó és informáló levelek; megrendelések és a velők kapcsolatban előforduló levelek.

Az ügyiratok közül azok, melyeket levél alakjában is szokás kiállítani, ebben a formában is gyakorlandók.

Középső osztály. Hetenkint 2 óra.

Levelek fizetésekről. Levelek adósok és hitelezők között. Levelek váltó-ügyekben és pedig: a váltó-hitelről, intézvények-

ről, a váltó elfogadásáról, telepítéséről, váltó-küldvényekről, prolongatióról, bizományi váltókról, szükségbeli utalványokról, az óvásról és visszkeresetről. Levelek folyó-számlákról.

A levelekhez tartozó váltókat és jegyzékeket is el kell készíteni.

Felső osztály. Hetenkint 2 óra.

Levelek bizományi, szállítmányozási és biztosítási ügyekben. Levelek az érték-üzletben és általában bank-üzletben. Levelek bukási esetekben. Meghitelező levelek. Szolgálati ajánlközások.

13. Kereskedelmi ismeretek.

Alsó osztály. Hetenkint 2 óra.

A kereskedelem fogalma, jelentősége, felosztása. A kereskedő és a segédszemélyzet. Cég, telep. A kereskedelmi társaságok. Fel-számolás, csőd. Az árúk fajai. A mértékrendszerek és a mérték-hitelesítés. A pénz, pénzverés, érem, valuta; váltópénz, papírpénz, kereskedelmi pénz. Hitel, kamat. Utalvány, check, váltó. A váltó fajainak, kellékeinek s a váltócselekvényeknek rendszeres ismer-tetése. Az értékpapírok, kötvények és részvények fajai, kibocsátá-suk és törlesztésük módjai. Az adás vevés, ajánlat, alkú, kötés, teljesítés, fizetés. A közvetítés: alkusz, ügynök, bizományos, keres-kedelmi képviselő.

14. Közgazdasági ismeretek.

Középső osztály. Hetenkint 2 óra.

Általános rész.

Szükségletek, javak. Gazdálkodás, magán- és közgazdaság. Termelés. A termelési tényezők: természet, munka, tőke. Termelési költség, productív és inproductív termelés. A termelés eredményességének feltételei. Állam. Egyéni szabadság és tulaj-donjog. Munkamegosztás s egyesítés. Vállalatok, azok nemei s gazdasági jelentősége. Üzlet. (Kis és nagy üzlet.) A termelés főágai. Forgalom. A forgalom nemei s fejlődésének feltételei. Kereslet és kínálat. Érték. Az áralakulás szabad verseny mellett. Egyedárúsági árúk. Hatósági árszabások. A pénz, annak jelentő-sége és értéke. A hitel, annak nemei s hatása.

Jövedelem-megosztás. Bevétel, jövedelem és jára-dék fogalma. Földjára-dék. Munkabér. Tőkekamat. Vállalkozó-nyereség.

Fogyasztás. Közgazdasági és magángazdasági fogyasz-tás. Háztartás. Takarékos-ság. Fényüzés. A termelés és fogyasztás viszonya egymáshoz. Válságok. Biztosítás.

Különös rész.

Őstermelés. Felosztása és különösen a mezőgazdaság. Földművelési és jószágkezelési rendszerek. Mezőgazdasági hitel.

Ipar. Felosztása, különösen a nagy- és kisipar s annak jelentősége. Céhszervezet. Iparszabadság. Az ipart előmozdító tényezők: szakoktatás, szövetkezés, társulás, kiállítások s különösen a szabadalom, minta- és jegyvédelem. Munkás-kérdés, intézkedések a munkásosztály helyzetének javítására, az állam, a vállalkozók és munkások részéről.

Kereskedelem Közgazdasági jelentősége. Valuta, pénz, annak értéke és hatása. A nagyobb államok valuta-viszonyainak ismertetése. Kereskedelmi és közlekedési intézmények.

Felső osztály. Hetenkint 2 óra.

A bankok jelentősége és felosztása. Az egyenes bankügyletek, különösen a jegy-kibocsátás. A nagyobb államok jegybankrendszere. Takarékpénztárak. Közraktárak és közraktári ügylet. A biztosítási ügylet. A kereskedelmi testületek és hatóságok, kamarák. Vásárok, kiállítások, börzék. A vámügy. Külkerkedelem. Szabad kereskedelmi és vámrendszer. Vámterület. Entrepótok. Kereskedelmi szerződések általában. Consulok. A nemzetközi tartozások és követelések kiegyenlítése Váltó-árfolyam.

Közlekedés Annak jelentősége általában. A közönséges kocsutak, víziutak és vasutak. Szállító-intézmények. Vasúti tarifa, a tarifák különböző nemei. Pósta, telegraf, telefon.

Pénzügytan. Államgazdaság. Államháztartás. Állam-szükséglet s fedezet. Budget. Zárószámadás. Az állambevételek.

Az állam saját gazdasági bevételei. Regálék. Monopólok.

Illetékek, azok gazdasági nemei s lerovásuknak módja. Bélyeg.

Adók és osztályozásuk általában. Egyenes és fogyasztási adók; forgalmi és örökségi adók, vámok.

Államadósságok nemei, felvétele és törlesztésének módja. A fogalmak meghatározása és felosztása egész általánosságban a pénzügyi tudomány szerint. Részletesen a budget és az államjövödelmek egyes nemei a magyar pénzügyi törvények alapján röviden.

15. Jogi ismeretek.*Középső osztály.* Hetenkint 3 óra.

Bevezetésül röviden. A jog fogalma és nemei. Köz- és magánjog. Vagyonjog. Családi és öröklési jog. Vagyon, dolog. Dologbeli jogok: tulajdon-, zálog-, szolgalmi jog. Kötelmi jogok. Jogügyletek, szerződések és azok fajtái; letét, adás-vevés, kölcsön, bér, haszonbér, munkabér. A jogügyletek érvényességének feltétele. Jogi képviselő, meghatalmazás.

Az alsó osztályban tanult kereskedelmi ismeretek ismétlésével kapcsolatban s azok fonalán, a fontosabb határozatokra szorítva tárgyalandók: a magyar kereskedelmi törvény I. része, a magyar váltótörvény, a nevezetesebb külföldi törvények, eltérő intézkedéseinek tekintetbe vételével, a csődtörvény főelvei; továbbá a kézi zálogügyletekről, az uzsoráról, a részletügyletekről s az értékpapírok megsemmisítéséről szóló törvények legfontosabb intézkedései.

Felső osztály. Hetenkint 2 óra.

A már tanultak ismétlésével kapcsolatban a fontosabb határozatokra szorítva, tárgyalandók: a magyar kereskedelmi törvény II. része; az ipartörvénynek az iparrendszerre vonatkozó elvi határozatai és főbb intézkedései; a vízi s a vasuti jog fővonalai, továbbá a kormánynak a kereskedelemre s az iparra gyakorolt befolyását ismertetvén, a kereskedelmi s iparkamarák szervezetről, a consuli biráskodásról, a szabadalmi, házalási és védőjegy-ügyről, a vasárnapi munkaszünetről, s a betegsegélyző pénztárakról szóló törvényes intézkedések lehető rövid ismeretése.

16. Vegytan és áruismeret.

Középső osztály. Hetenkint 3 óra.

A vegytan fogalma. Egyszerű és összetett testek. Keverék, vegyület. Molekula, atom, molekula-súly, atom-súly. Chemiai rokonság, chemiai érték. Képletek. Hydrogén. Chlor, sósav, bróm, jód, fluor, fluorhydrogén. Oxygen. Viz. Kén, kénhydrogén. Kéntrioxid, kéndioxid, kénsav. Nitrogen, ammoniak, salétromsav; levegő. Phosphor, phosphorsav, gyújtófagyártás. Arsen, arsenes-sav és arsen-sav, auripigment és realgar. Antimon, antimontrisulfid. Bór- és bórsav. Carbonium-csoport, gyémánt, graphit, ceruza, faszén, csontszén, korom, kőszén. Szénoxid és széndioxid; a láng és az égés; szénsulfid. Silicium. Siliciumdioxid és az idetartozó drágakövek.

A fémek általában. Bázisok, savak, sók. Natrium, natriumoxid és hidrat. Konyhasó, natriumsulfát, salétrom. Borax. Szoda, szodabicarbona. Vizüveg. Kalium, kaliumhydroxid, kaliumchlorid, kaliumsulfát, kaliumjodid, kaliumchlorat, kalisalétrom, puskapor. Hamuzsir, kaliumsulfát. Ammoniumchlorid, ammoniumsulfát, ammoniumcarbonat. Calciumchlorid, calciumoxid; mész, cement, chlor-mész, gipsz, mézskő, mézégetés és mézszoltás. Bariumchlorid, bariumsulfat. Magnesium, magnesiumchlorid, magnesiumoxid, magnesiumsulfat, magnesiumcarbonat. Zink, zinkchlorid, zinkoxid, zinksulfat. Réz, rézchlorid, rézoxidul és rézoxid, rézgálic, rézcarbonat; réztartalmu festékek. Ólom, ólomoxid, ólomcarbonat, ólomchromat. Betüöntvény, sörét. Higany, higanylchlorid, higanylchlorür,

higanyoxid, higanyulfid (cinnober). Ezüst, ezüstchlorid, ezüstnitrát. Arany, aranychlorid. Bismuth, bismuthnitrát. Alumínium, alumíniumoxid s a megfelelő drágakövek, alumíniumsulfat, timsó. Agyag és agyagárúk, üveg és üvegárúk. Vas és vasárúk; vaschlorid, vasoxid, vashydroxid, vassulfidok, vasgálic, vascarbonat. Nikkel; cobaltchlorür, smalte, kobaltkék. Mangansuperoxid, kaliumpermanganat. Chromoxid, chromsav, kaliumchromat. Platina, platinachlorid. Ón, ónchlorür, ónchlorid, óndioxid, óndisulfid, (musir arany). Ásványi festékek és drágakövek.

Felső osztály. Hetenkint 3 óra.

A szerves vegytan elemei, kapcsolatban az áruismeret s a vegyészeti technologia bevonható részeivel. A szerves vegyületeket alkotó elemek. A szénvegyületek. Methan, petroleum, világító gáz, chloroform. Benzol, toluol, naphtalín, antracén. Illanó olajok és gyanták, kaucsuk és guttapercha, kámfor. Alkoholok; methyalkohol, aethyalkohol, szesz és szeszese italok. Glycerin, nitroglycerin és dynamit. Szénhidratok; cellulose, kapcsolatosan a papírgyártás, robbanó gyapot és collonium, gummi; keményítő, kapcsolatosan a gabonaneműek, rizs és szágó. Szőlőcukor (méz). Nádcukor és a cukorgyártás. Phenol, hangyasav, ecetsav, (ecetgyártás); palmitinsav, stearinsav, oleinsav, kapcsolatban a zsiradékok, gyertya és szappangyártás. Művaj, borkősav, citromsav, salycilsav, csersav és cserzőanyagok, kapcsolatban a bőrgyártás. Sárga vérlugsó, vörös vérlugsó, cyankalium. Festőanyagok, növényi és állati festékek. Anilinfestékek. Alkaloidok, kapcsolatosan kávé, thea, kakao, dohány, fűszerek. Protein anyagok, kapcsolatosan az állati tápláló anyagokkal (halak, rákok, osztriga, tej, vaj, sajt, husárúk és husconservek).

A fonásra és szövésre alkalmas rostok: fonalak és szövetek. Faárúk.

17. Szépirás.

Alsó osztály. Hetenkint 2 óra.

A folyóírás rendszeres tanítása és gyakorlása; rond- és diszírás.

A tantárgyak és heti órák.

Sor	T a n t á r g y	A heti órák száma			
		alsó	közép	felső	össze- sen
		osztályban			
1	Vallástan	1	1	1	3
2	Magyar nyelv és irodalom	4	3	3	10
3	Német nyelv	4	3	3	10
4	Francia nyelv	4	3	3	10
5	Földrajz	2	2	2	6
6	Történelem	2	2	2	6
7	Mennyiségtan és pol. számtan	2	2	2	6
8	Természettan	2	—	—	2
9	Kereskedelmi számtan	4	3	4	11
10	Irodai munkálatok	1	2	2	5
11	Könyvviteltan	—	3	3	6
12	Kereskedelmi levelezés	2	2	2	6
13	Kereskedelmi ismeretek	2	—	—	2
14	Közgazdasági ismeretek	—	2	2	4
15	Jogi ismeretek	—	3	2	5
16	Vegyten és áruismeret	—	3	3	6
17	Szépírás	2	—	—	2
	Összesen	32	34	34	100

IX.

Az 1914—15. tanévben használandó tan-
könyvek jegyzéke.

ALSÓ OSZTÁLY.

	Az engedély sz.
Dr. Koltai-Zilahi, Prózaí írásművek elmélete. 4. kiad.	115350/1910
Dr. Schack-Jónás, Kereskedelmi levelező 1. 3. kiad.	81243/1912
Dr. Schack-Hauser, Német olvasókönyv és nyelv- gyakorló I. rész. 7. kiadás.	128899/1910
Dr. Schack-Hauser, Német nyelvtan. 5. kiadás . . .	116634/1912
Latzkó-Honti, Francia nyelvtan és ker. levelező I. r. 2. kiadás	83147/1912
Kirchner-Pataki, Földrajz I. rész. 3. kiadás	47776/1912
Kerekes Gy., Történelem I. rész. 6. kiadás	129543/1911
Dr. Beke M., Algebra. 6. kiadás	89105/1908
Lengyel S., Geometria	2138/1899
Csizmadia-Képešsy, Fizika. 2. kiadás	174956/1912
Bogyó-Havas, Keresked. számtan. 1. rész. 5. kiadás	11375/1912
Trautmann H., Kereskedelmi isme. 4. kiadás . . .	124771/1909
Vajda P., Mintalapok, magyar és német	
Kozma B., Gyorsírás. III. kiadás	109153/1911

KÖZÉPSŐ OSZTÁLY.

Dr. Koltai-Zilahi, Költői írásművek. 4. kiadás . . .	31968/1912
Dr. Schack-Jónás, Keresked levelező. II. r. II. kiadás	81243/1912
Dr. Schack-Hauser, Német olvasókönyv és gyakorló II. rész 5. kiadás	166750/1912
Dr. Schack-Hauser, Német nyelvtan. 5. kiadás . . .	116634/1913
Bartos-Chovancsák, Francia nyelvgyakorló és olva- sókönyv. II. rész. 8. kiadás	1912/1901
Latzkó-Honti, Francia nyelvtan és keresk. levelező. I. rész. 2. kiadás.	83147/1912
Kirchner-Pataki, Földrajz II. rész. 2. kiadás	88636/1910
Kerekes Gy., Történelem. II. rész. 5. kiadás	92849/1911
Dr. Beke M., Algebra	89105/1908

	Az engedély sz.
Lengyel S., Geometria	2138/1899
Bogyó-Havas, Kereskedelmi számtan, II—III. rész. 5. kiadás	11375/1912
Schrön-Stoczek, Logarithmusi táblák.	
Bún Samu, Az egyszerű és kettős könyvvitel tan- könyve. 3. kiadás	20022/1894
Csongor-Hankó, Vegytan és áruismeret I. r. 3. kiad.	10531/1909
Bárczy István, Közgazdasági ismeretek 4. kiadás .	40736/1910
Dr. Hermann S., Kereskedelmi és váltójog	46837/1891

FELSŐ OSZTÁLY.

Dr. Koltai-Sassi-Mészáros, Irodalomtörténet 3. kiad.	116150/1912
Dr. Schack-Jónás, Kereskedelmi levelező. III. rész. 2. kiadás	84243/1912
Dr. Schack Hauser, Német olvasókönyv és nyelv- gyakorló III. rész. 5. kiadás	166750/1913
Dr. Schack-Hauser, Német nyelvtan 5. kiadás . .	116634/1912
Bartos-Chovancsák, Francia nyelvgyakorló és olva- sókönyv. II. rész 8. kiadás	1012/1901
Latzkó-Honti, Francia nyelvtan és keresk. levelező III. rész	60400/1913
Kirchner-Pataki, Földrajz. III. rész. 2. kiadás . .	108797/1912
Kerekes Gy., Történelem. III. rész. 3. kiadás. . .	79634/1912
Bogyó-Havas, Kereskedelmi számtan. II—III. r. 5. k.	11375/1912
" " Táblák a politikai számtanhoz . . .	3128/1898
" " Politikai számtan. 3. kiadás	16651/1908
Schrön-Stoczek, Logarithmusi táblák	
Bún Samu, Az egyszerű és kettős könyvvitel tan- könyve. 3. kiadás	20022/1894
Dr. Hermann S., Kereskedelmi és váltójog	46837/1891
Dr. Pisztorý M., Nemzetgazdaságtan	5380/1897
Csongor-Hankó, Vegytan és áruisme	10531/1909

Kivonat a Nagykanizsai Felső Kereskedelmi Iskola szervezeti szabályzatából.

Az intézet címe, célja, tanterve.

1. §. Az intézet címe: Nagykanizsai Felső Kereskedelmi Iskola.

2. §. Célja és rendeltetése, hogy nemcsak a szűkebb lokális körre szorítkozva, hanem országos jelentőségre törekedve, hazafias és erkölcsös szellemben oly ifjakat neveljen a magyar kereskedelemnek, kik majdan mint kereskedelmi tisztviselők és mint önálló kereskedők úgy általánosan, mint szakműveltségük, valamint gyakorlati képzettségük szempontjából a kor magas fokú igényeinek megfeleljenek.

Feladata továbbá az intézetnek, hogy általános műveltség mellett a kereskedelmi ismeretek és képességek elsajátítását lehetővé tegye olyan ifjaknak is, kik nem a kereskedői, hanem mezőgazdasági vagy iparos, vagy a kereskedelmi tudományokban jártasságot feltételező más pályára készülnek és a kor gazdasági irányában megfelelően, a kereskedelmi szellemben műveltetni s a kereskedelmi tudományokban képeztetni óhajtának.

3. §. A belső szervezetet illetőleg az intézet minden tekintetben azon alapon áll, mely a három évfolyammal (alsó, középső és felső osztálylyal) bíró felső kereskedelmi iskolák számára a nagym. vallás- és közoktatásügyi m. kir. Miniszteriumnak 1895. évi augusztus hó 20-án 44,001. szám alatt kelt rendeletével részletesen kijelöltetett.

4. §. Az idézett szervezeti rendeletben körülírt tantervet, valamint e tantervnek nevezett miniszterium által később netán elrendelendő módosítását az intézet magára nézve kötelezőnek ismeri. Attól akár kötelezőkül tekintendő tantárgyakra nézve, akár a tananyag részletes felosztását illetőleg, az intézet felső helyen kieszközlendő engedély alapján csak annyiban fog eltérni, amennyiben azt fontos helyi, vagy más figyelmet érdemlő körülmények, multhatatlanul szükségessé teszik.

Semmi esetre sem engedték meg eltérés a hivatalos alaptervtől oly irányban, hogy akár a feldolgozandó tananyag mennyisége és foka, akár az abban kötelezőknek nyilvánított tantárgyak száma leszállítsák.

5. §. Szervezete és tanterve alapján az intézet által érettségi bizonyítvánnyal elbocsátott ifjak a szorosabb értelemben vett kereskedői pályán kívül a tisztviselők minősítéséről szóló 1883. évi I. t.-c. értelmében több rendbeli közhivatal elnyerésére, továbbá gazdasági intézetek s a műegyetem megfelelő collégiumának látogatására is minősítve vannak és végül jogosítvák, hogy hadkötelezettségöknek mint egyévi önkéntesek feleljenek meg.

Fenntartás, felügyelet.

6. §. A Nagykanizsai Felső Kereskedelmi Iskola fentartója a nagykanizsai izr. hitközség.

7. §. Az intézet feletti felügyeletet a nm. vallás és közoktatásügyi, valamint a nm. kereskedelmi és közlekedésügyi miniszteriumok e végből kirendelt közegek által gyakorolják.

A szűkebb felügyelet gyakorlása az intézetet fentartó nagykanizsai izr. hitközség előljárósága kebeléből választott iskolaszékre van bízva.

Tanulók.

20. §. Tanulókul felvétetnek az első (alsó) osztályba:

a) oly tanulók, kik a gymnasium-, reál- vagy polgári iskola 4-ik osztályát legalább elégséges sikerrel elvégezték és ezt bizonyítvánnyal igazolják.

b) a 2. és 3. (középső és felső) osztályba csak oly tanuló vétetik fel, ki az előző osztályt ugyanezen vagy vele egyenlő fokú szakiskolát legalább is elégséges sikerrel elvégezte.

21. §. A rendes tanuló osztálya összes kötelező tárgyait köteles hallgatni, hasonlóképp tartozik eljárni ama nem kötelező tantárgyak óráira, melyek hallgatására az év elején önkényt jelentkezett.

Tanév, vizsgálatok.

22. §. A tanév szeptember 1-én kezdődik és tart június hó végeig. A tanulók szabályszerű felvétele szeptember 1—3 közt történik. Az ezen időn túl jelentkezők felvételére nézve szintén a 3. §-ban említett miniszteri rendelet irányadó.

23. §. Január 31-én a tanulóknak előmenetelüket és erkölcsi viseletüket kimutató értesítő adatnak ki, melyek a szülőknek vagy gyámoknak bemutatandók és ezeknek sajátkezű aláírásával ellátva, február 15-éig az osztályfőnöknek visszaadandók.

24. §. A tanév végén tartandó vizsgálatok nyilvánosak. A felső osztályt bevezett növendékek a kormány küldöttjei jelenlétében érettségi vizsgálatot tesznek, mely után előmenetelük szerint „jelesen felelt meg“, „jól megfelelt“, „megfelelt“ vagy „nem felelt meg“ osztályzatú bizonyítványt kapnak.

25. §. Az érettségi vizsgálat szó- és írásbeli. Az intézet igazgatója a kir. főigazgatónál legalább egy hóval a vizsgálat előtt felterjeszti az írásbeli vizsgálat számára az illető tanárok által kitűzendő feladványokat.

Fegyelmi szabályok.

a Nagykanizsai Felső Kereskedelmi Iskola tanulói
számára.

I. A tanulók kötelességei általában.

1. §. Minden tanuló köteles erkölcsös életével, illendő magaviseletével és szorgalmával úgy saját, mint az intézet becsületét megóvni. Kerülnie kell tehát mindent, mi az erkölcstelenség, nevetlenség, vagy durvaság bélyegét sütné jellemére a házi és iskolai, valamint a társadalmi életben egyaránt. Az erkölcsös élethez a vallás buzgó gyakorlata is tartozik.

2. §. Társai iránt minden tanuló barátságos, békés indulatú, előzékeny és minden tekintetben türelmes legyen s iparkodjék minden olyast kerülni, mi az egyetértést megzavarhatná. Ha a tanuló bármely módon sértve vagy károsítva érezné magát társai által, osztálya főnökéhez forduljon; magának elégtételt vennie nem szabad.

3. §. Oly egyénnel, kiknek társasága a tanuló becsületére vagy erkölcsére káros vagy épen veszedelmes befolyást gyakorolhatna, tilos érintkeznie. Tilos tehát a társalgás az elbocsátott vagy kizárt tanulókkal is.

4. §. A legszigorúbb büntetésre méltó az a tanuló, ki vétkes gondolkodásmódja és érzületének nyilvánítása által társai erkölcsseit rontja, vagy ezeket erkölcstelen cselekvésre, hazugságra, engedetlenségre csábítja.

5. §. A cél, mely a felső kereskedelmi iskola tanulói elé van tűzve, csak kitartó, megfeszített szorgalommal érhető el. A tanuló szorgalma ne csak külső legyen, s ne szorítkozzék csupán feladatai teljesítésére, hanem mélyebb kötelességérzetből eredjen s az idő s a művelődésére nyújtott eszközök lelkiismeretes felhasználásában nyilvánuljon.

6. §. Az illem és tisztesség iránti érzék minden tanulóban feltételeztetik. A társaival és más személyekkel való érintkezésben törekedjék a tanuló szerény, illendő magaviseletre, s használjon művelt emberhez méltó beszédmódot. Öltözete s egész viselete legyen egyszerű és tiszta.

7. §. A tanuló az igazgatónak s az intézet minden tanárának úgy az iskolában, mint azon kívül, engedelmességgel és tisztelettel tartozik. Midőn a tanár a terembe lép, úgyszintén, midőn távozik, valamennyi tanulónak fel kell állania.

Kötelesek a tanulók az iskolaszolga irányában is illendően viselni magukat, s ha az tisztét teljesíti, kötelesek neki engedelmeskedni.

8. §. Elváratik a tanulóktól, hogy mindenki, de különösen a helybeli tanintézetek tanárai és tanulói, hatósági és egyéb, az értelmi osztályhoz tartozó személyek iránt kellő tisztelettel és udvariassággal viselkedjenek.

9. §. A tanulók az iskolán kívül is alá vannak vetve az iskola fegyelmi hatóságának, melyet az igazgató a tanári karral együtt gyakorol.

II. A tanulók kötelességei az iskola iránt.

10. §. Minden tanuló köteles az előadásokat pontosan látogatni, a szükséges iskolai könyveket és szereket magával hozni. Oda nem tartozó dolgok, amennyiben az azokkal való foglalkozás a tanulók figyelmét az előadástól elvonná, elkoboztatnak. Tartoznak egyszersmind a tanulók iskolai szereiket, könyveiket, füzeteket rendben és tisztán tartani.

11. §. Előre látható akadályoztatás esetében az engedély a távolmaradásra egy órára az illető tanártól, egy napra az osztályfőtől, hosszabb időre az igazgatótól kérendő, az ok a szülők, vagy azok helyettesei által írásban, vagy szóval előadatván.

12. §. A tanórak elmulasztása csak betegséggel és pedig csupán csak az orvosnak, a szülőknek, vagy azok helyettesei bizonyítványa alapján menthető ki. Mikor a tanuló újra iskolába jő, köteles a mulasztás okát az osztályfőnél hiteles bizonyítvánnyal igazolni. Ha a tanuló előzetes bejelentés és engedély nélkül egy hétig kimarad, az iskolából kilépettnek tekinthető, s a névsorból kitörölhető. Az órák látogatását illető kötelezettség kiterjed a nem kötelezett tantárgyakra is, melyek látogatására a tanuló az év elején jelentkezett. Az ilyen tanfolyamból való kilépés az igazgató és a szaktanár beleegyezése nélkül tilos.

13. §. Ha a tanuló valamely ragályos bajban: valóságos himlő, bárányhimlő, vörheny, kanyaró, diphteritis, szamarhurut, egyiptomi szembaj, szenvedett volna, felgyógyulása után az iskolába csakis akkor léphet be ismét, ha teljes felgyógyulását és ragálymentességét kezelő orvosa által kiállított bizonyítvánnyal az igazgatónál igazolja. A szülők és helyetteseik kötelesek a tanulót az iskolától távol tartani, ha az odahaza ragályos betegségben levőkkel érintkezett. Ily esetben is a tanuló csak a fentebb említett orvosi bizonyítvány bemutatása mellett jöhet ismét az iskolába.

14. §. A szülőknek vagy helyetteseiknek egyszerűen névjegyre írott közlései nem fogadtatnak el.

15. §. A felügyelet gyakorolhatása végett tartoznak a tanulók lakásukat, annak változtatását, s azt az egyént, akinek gondviselése alatt állnak, az igazgatónak és az osztályfőnöknek bejelenteni.

16. §. Az iskolai év elején az osztályfő minden tanulónak kijelöli helyét az osztályteremben, figyelemmel a tanuló látó és hallóképességére és esetleg más alapos óhajtására. Helyet változtatni vagy cserélni, csak az osztályfő engedelmével szabad.

17. §. A tanóra kezdetét jelző csengetés után minden tanuló tartozik a terembe menni, helyét csendben elfoglalni és a tanár belépését kellő magatartással bevárni. Előadás alatt csend és figyelem követeltetik: mindennemű zavarás, ideértve a kijárást is, tiltva van. Szellemileg minden tanuló együtt dolgozzék a kikérezésnél, felelni azonban csak a kérdezettnek szabad; a súgás vagy bebeszólás szigorúan tiltva van. A dolgozatokat minden tanuló önállóan készítse el; feladatot mástól leírni s általában bárminemű csempészetet elkövetni tilos.

18. §. Az egyes tanórák közti időben meg van engedve az illedelmes társalgás és mozgás; ellenben a futkározás és zajongás a legszigorúbban tiltva van. Az osztályban lévő tanulók mindenkor helyeiken tartoznak maradni, az iskolatábla befirkálása, előadáson kívül a dobogóra lépni szigorúan tiltatik.

19. §. Szintén tiltva van az intézet helyiségei előtt való álldogálás is. Óráközben az intézetből a tanulóknak csak az osztályfő engedelmével szabad távozni.

20. §. A dohányzás szigorúan tiltva van.

21. §. Az intézeti épületnek és minden tartozékának tisztaságára a tanuló is köteles ügyelni. A falak, padok és egyéb bútorok megrongálása, befirkálása fegyelmi kihágásnak és egyszerűsmind kártételnek tekintetik. Mindennemű kár, melyet a tanulók az iskolai szerekben vagy egyéb tárgyakban tesznek, az illetők által és ha ki nem tudódnának, az egész osztály által megtérítendő. Ha a kártevés rosszakaratból vagy pajkosságból történt, a vétkes fegyelmi büntetés alá esik.

22. §. Egyleteket művelődés céljából alapíthatnak a tanulók az igazgatóság engedélyével; az iskolán kívül álló társulatoknak azonban tagjai nem lehetnek. Színház és nyilvános mulatságok látogatására minden egyes alkalommal az osztályfőtől kell engedélyt kérni.

23. §. Könyvek vagy más tárgyak elárúsítása, cserélés, a szülők vagy helyetteseik engedelmével nélkül tilos; éppen úgy tiltatik az adósságcsinálás. Pénzt gyűjteni az intézet növendékei között bárminemű célra csak az igazgató engedelmével szabad.

III. Fegyelmi büntetések.

24. §. Az előző pontok tiltó szabályai ellen elkövetett tények büntetés alá esnek. Az iskolán kívüli viselet hasonlóképpen

a fegyelmi törvények alá tartozik; e szerint minden az iskola céljával és méltóságával ellenkező cselekmény, pl. kávéházak, korcsmák és más nyilvános helyek látogatása szigorúan fenyítettik.

25. §. A fegyelmi szabályok áthágására mérendő büntetések fokozat szerint a következők: a) megintés, illetőleg megdorgálás az illető tanár által; b) a tanulók elkülönített helyre való ültetése, illetőleg kiállítás; c) nyilvános megfeddés az osztályfő által; d) élesebb feddés az igazgató által; e) a tanulónak a tanári szék elé idézése s a kizárással való fenyegetés; f) kizárás az intézetből, melyről az iskolaszék és a nm. vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium értesítetnek.

Ezeken kívül alkalmazható a körülményekhez képest egyéb büntetés is, úgymint az iskolában való marasztalás, mely felügyelet alatt végzendő komoly szellemi munkával köttetik össze, továbbá házi fogság alá helyezés, melynek kiállta a szülő vagy gazda bizonyítványa által igazolandó.

26. §. A harmadfoku büntetésről már a szülő vagy helyetese értesítést nyer.

Tandíjmentes tanulók, kik erkölcsi viseletből kevésbé szabályszerű érdemjegyet kapnak, vagy hanyagságuk által ki nem elégitő tanulmányi előmenetelt tanúsítanak, elvesztik a tandíjmentességet

IV. Befejező megjegyzések.

27. §. Ezen törvénynek az intézet minden növendéke alá van vetve, s alóluk senki, még a szülők sem menthetik fel őket.

28. §. Ugyancsak e törvények kötelező erejével bir minden olyan szabály és utasítás, melyet az igazgatóság, a tanári karral s az iskolaszékkel egyetértve, esetleg később ki fog hirdetni.

29. §. A fegyelmi szabályok ezen szövege 2 példányban minden tanulónak kiadatik, melyek egyike a szülők által aláírandó és azután az osztályfőnek bemutatandó. A tanév kezdetén a fegyelmi szabályok a tanulók előtt felolvastatnak, s azok nem ismerése mentő ürügyül el nem fogadtatik.

Jelentés

a Nagykanizsai Felső Kereskedelmi Iskola „Deák Ferenc” önképző körének 1913—14. évi működéséről.

Már 21 éve annak, hogy önképzőkörünk fennáll és céljának megfelelően működik. Azzal a kitűzött céllal alakult meg, hogy tagjaiban a szép és nemes írást való kedvet felébressze és azt működésével folytonosan ébren tartsa és táplálja. A cél és eszme kitűnő. A tapasztalatok azonban sajnos, kiábrándítottak abból a meggyőződésünkből, hogy ezt a nemes célt egészében valaha el is érhessük. Pedig nekünk igazán nagy szükségünk van oly intézményre, amely az ifjuság érdeklődését a szépirodalom iránt felébressze és azt lehetőleg fenn is tartsa. Iskolánk ugyanis, mint minden szakiskola, csak céljának megfelelő kiképzésben részesíti növendékeit, minek következtében azok ismerete nagyon egyoldaluvá lesz. Ennek az egyoldalú kiképzésnek ellensúlyozására alakult meg ebben az évben is „Deák Ferenc” önképzőkörünk, amelynek ez évi működését az alábbiakban ismertetjük.

Az idei alakuló gyűlést Domány Ármin vezető tanár elnöklése alatt október 5-én tartottuk meg. Az alapszabályoknak a választásokra vonatkozó részének felolvasása után a tisztikar megválasztása következett. Elnök lett Scheer Imre f. o. t., alelnök Tornósy Ferenc k. o. t., titkár Róna Ferenc f. o. t., altitkár Kaufmann Jenő k. o. t., főkönyvtáros Székely Tivadar f. o. t., alkönyvtárosok Bednazsek I. és Péter J. f. o. t., Mautner P. és Fischl Gy. k. o. tanulók.

A kör működése, mint már említettük nem mondható kielégítőnek. Szinte felfoghatatlan, hogy a tagok legnagyobb része mennyire közömbös a kör működése iránt. Az érdeklődésnek mindenütt csak a legkisebb fokával találkozunk. Az alapszabályok értelmében ugyanis minden két hétben kellett volna ülést tartanunk, de ez legtöbbször elegendő anyag hiánya miatt elmaradt, úgy, hogy ez évben összesen csak 8 gyűlést tarthattunk.

Körünk főműködése tehát csak iskolai ünnepélyek rendezésére szorítkozott. Ilyen diszgyűlést tartottunk okt. 6-án a 13 aradi vértanu emlékére; nov. 19-én boldogult Erzsébet királyné

emlékezetére, március 15-én a márciusi napok megünneplésére, ápr. 11-én a törvények szentesítésének 66-ik évfordulóján és végül jun. 8-án a koronázási ünnepségek évfordulóján. Ez ünnepségeken valamennyien hazafias dalok éneklése után, alkalmi költeményeket szavaltak, sőt ez évben először az ünnepi beszédek is körünk egy-egy tagja tartotta. Ezt a szokást meg kellene honosítani, mert ez jó alkalmat ad az ifjúságnak a nagyobb nyilvánosság előtt való fellépésre, amire a mai viszonyok között nagy szükség van.

Hálával tartozunk Dr. Ollop Mór urnak, aki ez évben is 10 K-át adott pályadíj gyanánt, melyet Kaufmann Jenő k. o. t. A munka és takarékoság c. művével nyerte meg.

Köszönetünket fejezzük ki Rotter Andor urnak, önképzőkörünk 12 évvel ezelőtt volt elnökének is, aki már a múlt évben 20 K-ás pályadíjat tüztött ki, akkor azonban az önképzőkör működését már beszüntette, amiért ezt a pályadíjat adományozó engedelmével ez évre tüztük ki. E pályadíjat Székely Tivadar f. oszt. tan. Magyarország helyzete az európai államok sorában c. művével nyerte meg.

Fogadják e nemes adakozók ez uton is hálás köszönetünket áldozatkészségükért. Könyvtárunk gyarapodott vétel útján 48, ajándék útján 2 kötettel.

Jelentésünk végeztével figyelmeztetjük a kör tagjait, viseljék szívükön körünknek sorsát, melyet már ugyis a megszűnés veszdelme fenyeget. Tegyenek meg mindent e veszély elhárítására és arra, hogy körünk a jövőben mennél közelebb juthasson ki-tüztött céljához. Evvel lezárjuk jelentésünket.

Az Önképzőkör vezetősége.

Magánvizsgálati szabályzat.

A nm. m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszternek 1903. évi 3640. sz. rendelete a felső kereskedelmi iskolai magánvizsgálatok szabályozása tárgyában:

A felső kereskedelmi iskolák főigazgatójának.

A felső kereskedelmi iskolai magánvizsgálatok eddigi rendszerének szigorúbb és helyesebb irányú szabályozása céljából az 1895. évi augusztus hó 20-án 4401. sz. a. kelt rendelettel a felső kereskedelmi iskolák számára kiadott szervezetnek a magánvizsgálatokra vonatkozó 64. és 65. §§-ait, valamint az e tárgyban kibocsátott rendeleteket ezennel hatályon kívül helyezve, a jelzett szakaszok helyébe a m. kir. kereskedelemügyi miniszter ural egyetértően a következőket rendelem el:

64. §. Magánvizsgálatra bocsáthatók a felső kereskedelmi iskola alsó osztályának tárgyaiból oly egyének, a kik a polgári vagy középiskola negyedik osztályát (a latin nyelvtől eltekintve) sikerrel végezték, 17-ik életévüket betöltötték s hitelesen bizonyítják, hogy a gyakorlati életben működnek; a középső és felső osztály tárgyaiból magánvizsgálatra, illetőleg az utóbbit követő érettségi vizsgálatra, azok bocsáthatók, akik az alsó, illetőleg középső osztályt akár nyilvánosan, akár magánúton elvégezték, 18, illetőleg 19 évesek s a gyakorlati életben működnek.

Az egyes osztályok vizsgálatai rendszerint egyévi időközökben engedélyeztetnek. Felső kereskedelmi iskolából kimaradt tanulók kimaradásuk esztendejében még akkor sem kaphatnak magánvizsgálatra engedélyt, ha különben a fenti föltételeknek megfelelnek.

A magánvizsgálati engedélyért folyamodók szabályszerűen bélyegelt s a főigazgatóhoz címzett kérvényeiket minden év szeptember havában azon felső kereskedelmi iskola igazgatójánál nyújtják be, a mely iskola állandó lakóhelyükön, vagy ahhoz legközelebb van. A kérvényhez születési, iskolai, erkölcsi és oly hatósági bizonyítványt kell mellékelni, mely a folyamodó iskolai tanulmányai óta eltöltött foglalkozását is hitelesen bizonyítja.

A kereskedelmi iskola igazgatója a beérkezett kérvényeket a tanári kar véleményes jelentésével együttesen **október hó első felében** terjeszti föl a főigazgatóhoz.

Ugyancsak a kérvény benyújtásakor lefizetendő a beirási és az évi tandíj, mely díjak azonban kedvezőtlen elintézés esetén a folyamodónak visszaadtnak.

A beirási és tandíjak fizetése alól senki sem menthető fel. **A magánvizsgálati engedélyt nyert egyének az előadást nem látogathatják.**

A magánvizsgálatok mindenkor a főigazgató vagy megbízottja elnöklete alatt tartatnak június havában, illetőleg a felső osztálybeli magánvizsgálatok az érettségi írásbeli vizsgálatok előtt.

Az elnök állapítja meg a vizsgálat napját is. A vizsgáló bizottság tagjai a főigazgató (vagy megbízottja), az iskola igazgatója és azon osztály tanárai, a melyből a jelölt magánvizsgálatot tesz.

A jelölttől a vizsgálat megkezdése előtt megkövetelendő személyazonosságának igazolása. A vizsgálat kiterjed az illető osztály minden rendes tantárgyára, írásbeli és szóbeli s akként tartandó meg, hogy a jelöltnek az osztály összes tanítási anyagában való jártassága kitűnjék. A dolgozatok külső alakja úgy bírálendő el, mint a rendes tanulóknál.

A bizonyítványt, — amelyen feltüntetendő a vizsgálati engedély száma és kelte, s hogy magánvizsgálat alapján állítottat ki, — nemkülönb a vizsgálat lefolyásáról felvett jegyzőkönyvet a vizsgáló bizottság elnöke, az igazgató s az illető osztályfő írják alá. Amennyiben a főigazgató nem maga elnökölt, a jegyzőkönyv hozzá felterjesztendő.

Szeptemberben tartandó **pótló vizsgálatokra**, kellően indokolt esetekben, a magánvizsgázóknak is, akik a tanévvégi magánvizsgálaton igazolt betegség vagy súlyos ok miatt nem vehettek részt, a tanári kar adhat engedélyt. Ha az illető szeptemberben sem jelentkezik, vizsgálati engedélye további érvényét elveszti összes lefizetett díjaival együtt.

Vizsgálatok összevonása nem engedhető meg. Kivételes esetekben azonban és ha a jelölt előzetes vizsgálatát legalább is jó eredménnyel tette le, a következő osztályból főigazgatói engedéllyel már félév múlva jelentkezhetik vizsgálatra.

Különbözeti magánvizsgálat engedélyezését kérhetik azok a gyakorlati életben működő ifjak, akik a középiskola nyolcadik osztályának sikeres bevégzését igazolják, vagy érettségi vizsgálatot megfelelő sikerrel tettek.

Folyamodni olyan módozatok mellett lehet, mint a rendes magánvizsgálatért. Az első esetben az írásbeli és szóbeli különbözeti vizsgálat kiterjed a felső kereskedelmi iskola különbözeti tárgyainak mind a három évi tanítási anyagára, a mit a rendes érettségi vizsgálat követ: a középiskolai érettségi bizonyítvány alapján pedig a jelöltnek írásbeli és szóbeli érettségi vizsgálatot

kell tennie a felső kereskedelmi iskola különbözeti tárgyaiból. A többi tárgy osztályzatai a középiskolai bizonyítványból veendőek át.

65. §. A magánvizsgálati díj mind a három osztályra nézve 80—80 korona, melyből minden vizsgázó tanárt tantárgyankint egy rész, az igazgatót, mint ilyent még egy rész illet meg.

A vizsgálatnak a jelölt részéről komoly ok nélkül való megszakítása a vizsgálati díj elvesztését vonja maga után. A tandíj és beírási díj minden osztálymagánvizsgálat után, valamint a magánvizsgálat ismétlése esetén is fizetendő.

Különbözeti magánvizsgálat engedélyezést kérhetik azok a gyakorlati életben működő ifjak, akik a középiskola nyolcadik osztályának sikeres bevezését igazolják.

Folyamodni oly módozatok mellett lehet, mint a rendes magánvizsgálatért. Az írásbeli és szóbeli különbözeti vizsgálat kiterjed a felső kereskedelmi iskola különbözeti tárgyainak mind a három évi tanítási anyagára, amit a rendes érettségi vizsgálat követ.

A különbözeti tárgyak a következők: keresk. földrajz, a kereskedelem története, kereskedelmi számtan, politikai számtan, irodai munkálatok, könyvviteltan, magyar, német és francia keresk. levelezés, keresk. ismeretek, jogi ismeretek, közgazdasági ismeretek, vegytan és áruismeret. Azokból a tárgyakból, amelyek írásbelivel is járnak, a jelölt írásbeli munkálatra is kötelezendő. A fel nem sorolt tárgyak osztályzatai a jelölt középiskolai bizonyítványából veendőek át.

Ugyanilyen feltételekkel bocsáthatók különbözeti magánvizsgálatra és ennek sikere esetén érettségi vizsgálatra azok, akik ezt néptanítói oklevél alapján kérelmezik, ugyszintén azok is, akik folyamodványukhoz a hadapródiskola elvégzéséről szóló bizonyítványt mellékelik, ez utóbbiak azonban a fentebb felsorolt szaktárgyakon kívül a magyar nyelvből és irodalomból is kötelesek kiegészítő vizsgálatot tenni.

A különbözeti vizsgálatoknál tandíj nem, hanem 120 korona vizsgálati díj, illetőleg az érettségi vizsgálatért az érettségi vizsgálat szabályszerű díja fizetendő.

Érettségi vizsgálati háziszabályzat

a nagykanizsai felső kereskedelmi iskola tanulói részére.

1. A felső kereskedelmi iskolai tanfolyam az érettségi vizsgálat letételével végződik. Ilyen vizsgálatot: tehát ez iskolák tanulói rendszerint csak abban az iskolában tehetnek, amelyben a felső osztályt végezték.

2. A felső kereskedelmi iskola az érettségi vizsgálatokkal nyervén befejezést, a felső osztálybeli tanuló a tanfolyam bevégzését csak az érettségi bizonyítvánnyal igazolhatja. A vizsgálatot csak hatósági orvosi bizonyítvánnyal igazolt betegséggel, vagy más súlyos körülménynél fogva lehet elhalasztani. Új vizsgálatra határidőt csak a főigazgató adhat.

3. Az érettségi vizsgálat két részből áll: a) írásbeli, b) szóbeli vizsgálatból. Sem az írásbeli, sem a szóbeli vizsgálat egy tárgyából sem menthető fel senki.

4. Az írásbeli vizsgálat tárgyai:

1. Magyar fogalmazás, kidolgozására 4 óra fordítható.
2. a) Német ker. levelezés ($1\frac{1}{2}$ óra), b) német nyelv ($2\frac{1}{2}$ óra).
3. a) Francia ker. levelezés $1\frac{1}{2}$ óra), b) magyar ker. levelezés ($2\frac{1}{2}$ óra).
4. Kereskedelmi számtan, 4 óra.
5. Könyvvitel, 4 óra.

A feladat diktálására szükséges idő ebbe nem számítatik be.

5. Az idegen nyelvekhez (német nyelv, német és francia levelezés) szótár használata meg van engedve. Minden más segéd-eszköz használata, ugynevezett frazeológia is, tilos. A tétel kihirdetésének megkezdése után a tanulók egymástól semmit kölcsön nem kérhetnek, vagy vehetnek, sem egymással szót nem válthatnak.

6. Irni és számolni az érettségi írásbeli vizsgálaton kizárólag csak a szaktanártól kapott füzetekben szabad; a segédkönyvben, sorvezetőn, itatóson, vonalzókön stb. nem. Semmiféle papírosdarab használata nincs megengedve. Aki e tilalom ellen vét, a vizsgálat folytatásától eltiltandó.

7. A tanulók az érettségi írásbeli részéhez a szaktanárok útmutatása szerint készített megfelelő számú quartlevelekből álló füzeteket kapnak, még pedig azoknál a tárgyaknál, amelyeknél esetleg a tisztázás szükséges, kettőt: egyet a fogalmazvány és egyet a tisztázás számára. Kívánatos azonban, hogy a tisztázás mennél ritkábban forduljon elő. Lapokat eltávolítani, vagy egyes lapokból darabokat letépni tilos.

8. A könyvviteli dolgozat készítéséhez kivételesen több, mindenkor a megfelelő vonalzással ellátott füzet vagy lap is használható. Egy-egy tanulónak összes ily részfüzetei és lapjai azonban egy megfelelő nagyságu borítékban helyezendők el, amelynek külsejére feljegyzendő, hogy hány részfüzetet és lapot tartalmaz.

9. Az írásbeli vizsgálat megkezdése előtt e füzetek (tisztázat és fogalmazvány egyaránt) a borítékra, a könyvvitelnél pedig minden egyes részfüzet és lap az intézet bélyegzőjével látandó el.

10. A magyar és német nyelvi dolgozatok az impurumban félretér irandók oly módon, hogy a lapnak kifelé eső fele, a tanuló részéről eszközrendő változtatások és javítások számára üresen maradjon; a tisztázás e tárgyakból a papír egy harmad résznyi szélességét elfoglaló, kifelé eső margó kihagyásával történik.

A papiros e két tárgy füzeteiben tiszta fehér, vonalzás nélküli legyen.

11. A francia nyelvi és kereskedelmi levelezési dolgozatok az üzleti életben szokásos alakban állítandók ki. E két tárgynál a füzet váltakozva fehér és kék kockás lapokból álljon. Egy-egy lapra és pedig mindig a jobb kéz felőlire csak egy levél irandó.

12. A ker. számtani dolgozat a szaktanár utasítása szerint kockás papíron készítendő.

Az összeállítások rendszeren az impurum-füzet egyik oldalára jönnek, a megfelelő mellékszámítások szemben a másikkra. Ha az idő megengedi, az utóbbiak is tisztázandók.

13. A tétel mindenkor a tisztázati füzet boríték-lapjának belső oldalaira irandó, *lassan, gondosan és tisztán*. Ahol a feladat magyar szöveg fordítását kívánja, ez a szöveg a tisztázati füzet bal felől levő oldalára irassék, szembe jön majd a fordítás tisztázata.

14. A tisztázati füzetbe irt feladatot a tanuló nem másolja le többé, hanem maga elé teszi, s annak alapján megkezdí a a kidolgozást az impurumban, ha ilyen van.

15. A könyvviteli tételt a tanuló egy külön e célra szolgáló, szintén lebélyegzett, vonalzott lapra írja. E tárgynál a tisztázás egészen elmarad.

16. A feladat kidolgozásában, mind az írást, mind az elrendezést tekintve a lehető legnagyobb *csín, rend és tisztaság* uralkodjék, ami a fogalmazványokkal szemben is követendő. Még a javítást is mindenkor tetszetősen kell eszközölni, lehetőleg nem

a sorok közé, hanem a margóra. A hibás szó vagy számjegy vonalzóval huzandó át. Nem tűrhető, hogy a tanuló a számjegybe vagy szóba belejavítson, hogy vakarjon, vagy hogy ceruzával dolgozzék.

17. Az írásbeli vizsgálat első két órájában a tanteremből kimenni tilos. Ha a tanuló kimegy, dolgozatát átadja a felügyelő tanárnak, aki arra ráírja, hogy a jelölt a kimenésig meddig dolgozott.

18. Azokon a napokon, amelyeken két dolgozat készítendő, előbb az 1^{1/2} órás tétel (német levelezés, francia levelezés) és ennek befejezése, illetőleg a megszabott idő letelte után, a 2^{1/2} órás tétel (német nyelv, magyar levelezés) dolgozandó ki.

19. Ha a felügyelő tanár, akár meg nem engedett segéd-eszköz, akár más dolgozatának használatán kapja rajta a tanulót, azonnal jelentést tesz az igazgatónak. Az ilyen tanulót az igazgató a vizsgálat folytatásától eltiltja s az esetet a teljes vizsgáló bizottság első ülésén bejelenti. A bizottság állapítja meg, hogy az illető tanuló az eset súlyosságához mérten mikor jelentkezhetik újból vizsgálatra.

20. Az a tanuló, ki dolgozatát bevégezte, azt a felügyelő tanárnak átadja s azután az intézetből rögtön távozik.

21. A szóbeli vizsgálat tárgyai:

- I. 1. Magyar irodalom (különösen az újabb irodalom).
2. A magyar nemzet története és a kereskedelem története.
- II. 1. Közgazdasági ismeretek (különösen az alkalmazott rész).
2. Jogi ismeretek (kereskedelmi és váltótörvény).
- III. 1. Kereskedelmi földrajz (különös tekintettel Magyarországra).
2. Vegytan és áruismeretek (a vegytan alapvető része és a legfontosabb árúk).

Minden vizsgázó e csoportok egyik tárgyából felel a szóbeli érettségi vizsgán. Hogy melyikből, azt a főigazgató jelöli ki, akinek intézkedését az igazgató a felső osztály osztályozó értekezletének befejezése után nyomban közli a tanulókkal.

22. A szóbeli vizsgálatra a tanulók semmiféle könyvet vagy írást nem hozhatnak magukkal.

23. Ugyanannak vagy más iskolának tanulói a szóbeli vizsgálaton csak az igazgató engedélyével lehetnek jelen.

Az igazgatóság.

Az ifj. segítő-egyesület 1913—14.

Tartozik

Pénztári

	Korona	
Egyenleg 1912—13. évről	7123	08
68 tanuló tagsági díja	136	—
Dr. Villányi Henrik ur adománya alapítv. Varga Gyula és Kaufmann Jenő urak adom.	100	—
A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank nagy- kanizsai fiókjának adománya	10	—
Kültagok tagsági díja 1913—14. évre . . .	25	—
A felső osztály adománya a „Dr. Villányi Henrik“ alap javára	19	—
*Az 1893/94. évben érettségizettek adománya 20 éves találkozójuk alkalmából	60	—
Kamat 1913. dec. 31-éig	200	—
Maradvány ösztöndíjakból	361	42
	1	80
	8036	30

A fent kimutatott pénztárkészlet gyümölcsözően el van helyezve:

A nagykanizsai izr. hitközségnél	2694 K 82 f
A Pesti Magyar Kereskedelmi Banknál	4048 K 82 f
A Nagykanizsai Takarékpénztárnál	654 K 51 f
	7398 K 15 f

Vagyonkimutatás:

Pénztárkészlet	7398 K 15 f
Tankönyvek értéke 1912/13. év végén K 1116·94	
Ujabb beszerzések	K 295·59
	K 1412·53
15% leírás	K 211·87
	1200 K 66 f
Ingóságok	K 90—
10% leírás	K 9—
	81 K — f
	8679 K 81 f

évi pénztár- és vagyonkimutatása

zárszámadás

Követel

	Korona	
Ujjonnan beszerzett könyvek és bekötések	397	28
Segélyezések	175	—
Ösztöndíjak	64	30
Portó	1	57
Egyenleg	7398	15
<hr/>		
	8036	30

Nagykanizsa, 1914. június 10.

Balog Dávid s. k.
ellenőr.

Bún Samu s. k.
igazgató, elnök.

Domány Ármin s. k.
pénztáros.

*Jelen voltak: Andor György, Gellért Lajos, Mandl Henrik, Morvay Izsó, Schwartz Alfréd, Wirth Jenő, Wolf Géza Budapest; Fehér Henrik Pozsony; Kardos Izsó, Kondor Miksa Barcs; Radnai Jenő, Strém Ignác Nagykanizsa.

XVI.

**A tanulmányi kirándulási alap
zárószámadása.**

Egyenleg az 1912—13-iki tanévről	83 K 60 f
Kamat 1913. dec. 31-éig	4 K 19 f
	<hr/>
	87 K 79 f

mely összeg a Nagykanizsai Takarékpénztárnál gyümölcsözően
el van helyezve.

Nagykanizsa, 1914. június 8.

Balog David s. k. **Bún Samu** s. k. **Domány Ármin** s. k.
igazgató.

A nagykanizsai felső ker. iskola ifjusági segítő egyesületének alapszabályai.

I. Cim. Cél.

1. §. Cim: „A nagykanizsai Felső Kereskedelmi Iskola Ifj. Segítő Egyesülete” Székhely Nagykanizsa.

2. §. A nagykanizsai felső kereskedelmi iskola ifj. segítő egyesületének célja a nagykanizsai felső kereskedelmi iskolába járó szegény sorsu, jó előmenetelű és jó erkölcsű tanulókat segíyezni.

A segélyt az egyesület következő módon gyakorolja:

- a) A tanulóknak egy év tartamára tankönyveket ad kölcsön,
- b) a tanulókat anyagi támogatásban részesíti.

A cél megvalósításához szolgálnak az alaptőke kamatai, adományok és fele részben a rendes és pártoló tagok díjai. Az alaptőke gyarapítására fordítatnak: egészen, az egyesületi tagok alapítványai, fele részben: a) az évenként fizetendő tagsági díjak, b) az ifjusági ünnepélyek tiszta jövedelme. A választmány feljogosítatik, hogy egyeseket és testületeket az egyesület támogatására felhívjon.

II. Tagok.

3. §. Az egyesület tagjai mindazok, kik annak célját az alapszabályokban megállapított pénzüsszeggel elősegítik, ilyenek a) az alapító, b) a pártoló, c) a rendes tagok.

4. §. Az egyesület alapító tagja lehet minden személy vagy testület, ha vagy egyszerre, vagy pedig öt éven belül öt évi részletben ötven koronát fizet az egyesület pénztárába.

5. §. Pártoló tagok azok, kik az egyesület pénztárába évenként legalább három koronát befizetnek.

6. §. Az egyesület rendes tagja lehet mindenki, ki az egyesület pénztárába évenként két koronát befizet.

7. §. Az alapító, pártoló és rendes tagok személyükhöz kötött, jogi személyek képviselőjük által gyakorolható szavazati joggal bírnak a közgyűléseken.

8. §. Az egyesület rendes tagjai a választmányhoz írásbelileg benyújtott előleges bejelentés mellett önkénytesen kiléphetnek, ha kilépésükig a 6. §. értelmében elvállalt kötelezettségüknek eleget tettek és kilépésüket május hó végéig az elnöknél bejelentik.

III. Az egyesület igazgatása.

9. §. Az egyesület védnöke a nagykanizsai hitközség iskolai szakosztályának elnöke.

10. §. Az egyesület elnöke a felső kereskedelmi iskola igazgatója.

11. §. Az egyesület alelnöke a nagykanizsai felső keresk. iskola valamely, a közgyűlésen megválasztott, rendes tanára.

12. §. Az egyesület folyó ügyeit a választmány intézi. Ennek tagjai: a) az elnök, b) az alelnök, c) az intézet többi rendes tanárai, d) a közgyűlés által az alapító, pártoló és rendes tagok sorából titkos szavazás útján szótöbbséggel egy évre választott 12 választmányi tag, mely 12 tag közül hat a tanulók, hat az intézeten kívül álló tagok sorából való.

13. Az elnök képviseli az egyesületet hatóságok és harmadik személyekkel szemben, összehívja a választmányi gyűléseket, végrehajtja a közgyűlés és a választmány határozatait; felügyeletet gyakorol az összes ügykezelésre, utalványozza a kifizetéseket.

14. §. A titkár vezeti a jegyzőkönyveket, végzi a levelezést, szerkeszti a közgyűlés elé terjesztendő s minden egyéb jelentést és az egyesület leltárát rendben tartja.

15. A pénztáros pénztár- és törzskönyvet vezet, a bevételeket és kiadásokat eszközli, a befolyó pénzüsszegeket a választmány utasítása szerint a helybeli pénzintézetekben elhelyezi és a teljes, — tételenként okiratokkal igazolt — évi számadást a tanév végén megvizsgálásra a választmánynak, illetve a közgyűlésnek előterjeszti.

16. §. A könyvtáros kezeli és gondozza az egyesület könyveit.

17. §. Az ellenőr ellenőrző pénztárkönyvet vezet, aláírja a pénztári okmányokat és a pénztárossal egyetemlegesen felelős a pénztár helyes kezeléséről.

IV. A választmány.

18. §. Választmányi gyűlés a szükség szerint évenként többször tartható; a választmánynak évenként legalább kétszer való összehívása kötelező.

19. §. A választmány határozatképes, ha legalább 7 tag van jelen.

20. §. A választmány hatásköre: a) az egyesületi segélyzés módjának és fokának részletes meghatározása, b) az egyesület pénze és egyéb vagyona feletti szabályszerű rendelkezés, c) a hátralékos díjak törvényes uton való behajtása, d) a folyó kiadásokat meghaladó pénz gyümölcsöző elhelyezése iránti intézkedés. — A választmányi gyűlések jegyzőkönyvét az elnök, a titkár és az elnök által kijelölt választmányi tag hitelesítik.

V. A közgyűlés.

21. §. Az egyesületi év a tanévvel kezdődik.

22. §. Az egyesület minden tanév végén közgyűlést tart, melyről a tagok a tárgysorozat közlése mellett a közgyűlés határnapja előtt legalább 3 nappal írásban értesíttetnek.

23. §. A közgyűlés határozatképes, ha az összes tagok legalább egy negyed része jelen van.

24. §. Az egyesületi tagok egy harmadrészének megokolt írásbeli kívánságára az elnök nyolcz nap alatt rendkívüli közgyűlést köteles egybehívni.

25. §. A közgyűlés hatásköre: a) tudomást szerez az egyesületi év működéséről és vagyoni kezeléséről, b) ennek alapján felmenti a lelépő választmányt, c) a választás, d) az alapszabályok megváltoztatása, e) két jegyzőkönyvi hitelesítő kiküldése.

26. §. A közgyűlésen határozatok szótöbbséggel hozatnak, szavazategyenlőség esetében az ülést vezető elnök szava dönt.

VI. Az egyesület feloszlása.

27. §. Ha a nagykanizsai felső kereskedelmi iskola megszűnnék, ez esetben az egyesületi tőke mindaddig, míg Nagykanizsán hasonló kereskedelmi iskola nem alakul, a nagykanizsai izr. hitközségtől kezeltetik, annak kamatjövédelme pedig a hitközség által fentartott egyéb tanintézetek tanulóinak segélyezésére fordítandó.

28. §. Az egyesület feloszlása iránti határozat, melyhez az egyesületi tagok két harmadának jelenléte és a jelenlevők három negyed részének hozzájárulása szükséges, foganatosítása előtt az iskolát fentartó hitközség előljárósága és a nagyméltóságú vallás-és közoktatásügyi miniszterium elé terjesztendő.

29. §. Azon esetben, ha az egyesület az ezen alapszabályokban meghatározott eljárást, illetve hatáskörét meg nem tartja, a m. kir. kormány által, amennyiben működésének tovább folytatása által az állam, vagy az egyesület vagyoni érdeke veszélyeztetnék, haladéktalanul felfüggesztetik és a felfüggesztés után

elrendelendő vizsgálat eredményéhez képest fel is oszlattatik, vagy esetleg az alapszabályok legpontosabb megtartására különbeni feloszlítás terhe alatt köteleztetik.

30. §. Ezen alapszabályok a nagykanizsai izr. hitközség előljárásiágának és a nm. vallás- és közoktatásügyi magy. kir. miniszternek megerősítés végett beterjesztendő.

Nagykanizsa, 1901. május 15.

Markovits Dávid

jegyző.

Bún Samu

igazgató.

63835 sz.

Jóváhagyom.

Budapest, 1901. október 7-én.

A miniszter megbízásából:

Dr. Axamethy Lajos

min. tanácsos.

A tanulók névsora, születési helye és ideje

Alsó osztály.

Osztályfő: BALOG DÁVID.

- Balaton Ede, Nagykanizsa, 1899. augusztus 1.
 Beck István, Szigetvár (Somogy megye), 1897. december 26.
 Blum Andor, Lesencetomaj (Zalamegye), 1899. május 23.
 Blum Lajos, Siklós (Baranyamegye), 1899. április 26.
 5 Culek László, Nagykanizsa, 1899. december 10.
 Dobó József, Ujvidék (Bács-Bodrog megye), 1899. novemb. 14.
 Dolmányos László, Nagykanizsa, 1897. szeptember 4.
 Eichinger István, Zákány (Somogy megye), 1899. május 5.
 Fischbach József, Bucsuszenttamás (Zalam.), 1898. dec. 16.
 10 Fischer János, Nagykanizsa, 1898. július 18.
 Frankl Dénes, Letenye (Zalamegye), 1899. szeptember 19.
 Friedenthál Imre, Csáktornya, 1897. július 17.
 Gasszmann Lajos, Barcs, 1898. július 21.
 Goldmann József, Kiskomárom, (Zalamegye), 1897. ápr. 22.
 15 Goldmann Pál, Mezőkövesd (Borsod megye), 1899. szept. 18.
 Grósz Arnold, Wien, 1898. december 5.
 Grünbaum Béla, Hahót (Zalamegye), 1899. augusztus 9.
 Halász Lipót, Nagykanizsa, 1899. december 13.
 Haba József, Nagykanizsa, 1896. november 4.
 20 Haán Béla, Sáregres (Fehér megye), 1899. augusztus 23.
 Halász Vilmos, Nagykanizsa, 1899. július 22.
 Heimler István, Nagykanizsa, 1898. április 26.
 Hirschfeld Jenő, Zenta, 1899. május 21.
 Hoffmann Géza, Nagykanizsa, 1897. július 22.
 25 Hordós István, Nagykanizsa, 1899. március 6.
 Kohn Fülöp, Nagykanizsa, 1899. május 7.
 Krausz Adolf, Nagykanizsa, 1899. augusztus 7.
 Krausz Lajos, Nagykanizsa, 1899. augusztus 30.
 Krauthacker Albert, Stridóvár, (Zalamegye), 1898. márc. 26.
 30 Kulka Béla, Nagybjom (Somogy megye), 1898. március 21.

- Láng János, Homokkomárom (Zalamegye), 1898. augusztus 9.
Mádai Ödön, Máramarossziget, 1899. július 29.
Meider József, Drávavásárhely (Zalamegye), 1899. október 28.
Neu Pál, Nagykanizsa, 1899. október 16.
- 35 Pollák Béla, Beled (Sopronmegye), 1896. december 10.
Radics Ferenc, Budapest, 1898. július 27.
Scherz Albert, Nagykanizsa, 1900. március 21.
Steiner Imre, Nagykanizsa, 1898. november 22.
Steiner Sándor, Nagykanizsa, 1899. július 24.
- 40 Strauss Adolf, Varasd-Toplica, 1898. aug. 12.
Strobl Hugó, Sopron, 1898. április 7.
Szabó György, Nagykanizsa, 1898. december 11.
Szántó Lajos, Zalaegerszeg, 1898. szeptember 23.
Szommer Ignác, Barcs, 1898. március 21.
- 45 Varga Antal, Nagykanizsa, 1897. július 26.
Viola Kálmán, Nagykanizsa, 1899. szeptember 20.
Wollner Rezső, Csáktornya, 1899. február 12.
Zafuta István, Nagykanizsa, 1899. augusztus 9.

Magántanuló: Láng Ferenc.

Középső osztály.

Osztályfő: DOMÁNY ÁRMIN.

- Auspitz Elemér, Verőce, 1897. június 29.
 Bálics Ferenc, Eszteregnye, 1895. június 4.
 Feigelstock Dávid, Somogyvár, 1897. október 2.
 Fehér Miklós, Felsőkánya, 1897. szeptember 6.
 5 Fischl György, Szepetnek, 1896. június 21.
 Friedfeld Hugó, Légrád, 1897. augusztus 25.
 Fürst Zoltán, Kéthely, 1898. január 20.
 Gruber József, Szombathely, 1895. szeptember 15. ismétlő.
 Grünfeld Árpád, Nagykanizsa, 1896. április 29. ismétlő.
 10 Guttentag Ernő, Nagykanizsa, 1896. november 3. ismétlő.
 Hermann Károly, Perlak, 1897. szeptember 9.
 Hild József, Nagykanizsa, 1897. május 21.
 Kaufmann Jenő, Bellatinc, 1898. június 5.
 Kertész Béla, Nagykanizsa, 1898. szeptember 30.
 15 Klein Imre, Hódmezővásárhely, 1897. október 5.
 Kohn Vilmos, Muraszombat, 1895. június 20.
 Kottler Gusztáv, Nagykanizsa, 1897. március 15.
 Krámer Endre, Nagybjom, 1895. június 26. ismétlő.
 Krámer Ferenc, Nagykanizsa, 1898. január 30.
 20 Mautner Pál, Devecser, 1895. június 28.
 Mikó József, Nagykanizsa, 1897. október 21.
 Neu Zsigmond, Wien, 1898. március 4.
 Piriti Sándor, Nagykanizsa, 1897. január 10. ismétlő.
 Récsy József, Zalaszentbalázs, 1898. február 6.
 25 Salgó István, Sárvár, 1899. március 30.
 Schapringer József, Nagykanizsa, 1898. június 8.
 Singer Lípót, Kisszabadka, 1897. november 29.
 Singer Pál, Kiskomárom, 1897. szeptember 20.
 Sommer Aladár, Nagykanizsa, 1898. október 2.
 30 Somogyi Izsó, Bonyhád, 1897. december 24.
 Stern Imre, Patosfa, 1896. december 3.
 Strauss György, Warasdteplíc, 1897. március 24.
 Szattler Miksa, Nemesdéd, 1897. október 21.
 Szommer Emil, Nagykanizsa, 1897. május 28.
 35 Tislér József, Nagykanizsa, 1897. március 6.
 Tornyos Ferenc, Nemeshetés, 1895. december 17.
 Vörös Gábor, Nagykanizsa, 1897. március 24.
 Weiss Jenő, Légrád, 1897. április 6.
 Wortmann Árpád, Budapest, 1897. július 29.

Kimaradt: Altstädter Ferenc.

Magántanulók: Mesterházy Vilma, Megyesy Ferenc.

Felső osztály.

Osztályfő: Dr. VILLÁNYI HENRIK.

- Baumgarten Sándor, Budapest, 1897. január 12.
 Bednazsek István, Nagykanizsa, 1897. szeptember 7.
 Berger Lipót, Belisce (Verőcemege), 1896. szeptember 28.
 Biach Károly, Nagykanizsa, 1895. december 25.
 5 Bogenrieder József, Nagykanizsa, 1897. január 7.
 Bohenszky Adolf, Veliko-Zdenci (Belovár m.), 1895. szept. 20.
 Breiner József, Zákány (Somogyemege), 1896. június 29.
 Dienes Ferenc, Körmend (Vasmege), 1895. június 29.
 Fehér Márk, Jesztreb (Sárosmege), 1897. május 23.
 10 Fehér Sándor, Szigetvár, 1897. április 22.
 Gógl István, Nagykanizsa, 1894. szeptember 2
 Heine Róland, Gelse (Zalamege), 1894. május 27.
 Hirsch József, Ádánd (Somogyemege), 1895. augusztus 27.
 Hirschsohn Ignác, Alsódomboru, 1897. május 7.
 15 Holczer László, Orosztony (Zalamege), 1897. augusztus 13.
 Horváth Károly, Csáktornya, 1896. október 14.
 Josifovic Sándor, Nagykanizsa, 1896. szeptember 1.
 Kisfaludy Zoltán, Hodosán (Zalamege), 1895. november 15.
 Kociás János, Nagykanizsa, 1892. május 7.
 20 Kiss Tibor, Fiume, 1896. november 24.
 Königmajer János, Ságot (Zalamege), 1893. január 29.
 Kristofits Rezső, Csáktornya, 1896. január 24.
 Láng Kajos, Nagykanizsa, 1895. augusztus 10.
 Löbl Jenő, Marcali (Somogyemege), 1896. október 29
 25 Mayer Károly, Nagykanizsa, 1895. június 7.
 Paár Oszkár, Barcs (Somogyemege), 1896. május 24.
 Péter Jenő, Nagykanizsa, 1897. június 3.
 Róna Ferenc, Nagykanizsa, 1897. május 2.
 Rosenberg Sándor, Nagykanizsa, 1895. december 30.
 30 Salgó Károly, Sárvár (Vasmege), 1897. december 6
 Scheer Imre, Baja, 1897. november 5.
 Scherz Imre, Nagykanizsa, 1897. június 9.
 Singer Sámuel, Keszthely, 1897. június 28.
 Sörlei Sándor, Nagykanizsa, 1896. március 29.
 35 Szerb Gyula, Muracsány (Zalamege), 1896. december 24.
 Székely Tivadar, Csáktornya, 1897. október 8.
 Toch Ernő, Komárom (Komárommege), 1897. május 17.
 Weisz József, Porogszentkirály (Somogym.), 1896. január 2

Meghalt: Bajkor Róland.

Magántanulók: Pálffy Gabriella, Pálffy Jolán

XIX.

Az 1912—13. tanévben végzett tanulók
alkalmazási helye.

A tanuló neve	A cég neve	Lakóhelye
Auspitz Ottó	Breuer Ferenc	Barcs
Blum József	Siklói ecetgyár	Siklós
Brandl Gyula	Nagykanizsai Bankegyes.	Nagykanizsa
Buksz István	Grünhut Fülöp Fiai	Nagykanizsa
5 Csempez József	meghalt	
Dukász Imre	Nemzeti Balesetbiztosító	Temesvár
Fischer Pál	Molnár Emil	Kaposvár
Frank Ottó	Allgemeine Verkehrsbank	Wien
Fried Andor	Pesti M. Keresked. Bank	Nagykanizsa
10 Grünhut Andor	Exportakademie	Wien
Halász Andor	Nagykanizsai Takaréktár	Nagykanizsa
Hauser Béla	Gutmann S. H.	Nagykanizsa
Hantos (Herzfeld) Árp.	Magyar Bank és Ker. r.-t.	Budapest
Hirschler Imre	„Mercur“ vasművek	Nagykanizsa
15 Kasztl Lajos	ismeretlen	
Kaufmann Hugó	„Adriatica“ cognacgyár r.-t.	Fiume
Kemény Kálmán	Rajztanárképző	Budapest
id. Kertész Árpád	Schwarz Emil	Tapolca
ifj. Kertész Árpád	Löbl József és Fia	Budapest
20 Klein Jenő	Máv.	Zágráb
Kocsisán Rezső	Gazdasági pályán	Vát
Krausz László	ismeretlen	
Lendvai Dezső	Zalam. Gazd. Takaréktár	Nagykanizsa
Ney Géza	Schaumburg Lippe	Beremend
25 Péter Lajos	katona	
Rajki István	Michele Tonden	Trieszt
Rozgonyi Gyula	Magyar-Francia Bizt. Tár.	Nagykanizsa
Szász (Schlesinger) M.	Magyar Bank és Ker. r.-t.	Budapest
Schott Ödön	Első Magy. Biztosító Tár.	Nagykanizsa
30 Schön Sándor	Bánoksztygyörgyi Bérgazd.	Bánoksztygy.
Spiegler Miklós	Hecht Jónás	Budapest
Strem Zsolt	Salamon Jakab és Társa	Budapest
Sohr Imre	Ganz Danub. vas- és fémgy.	Budapest
Vida Lajos	Tárházak	Nagykanizsa
35 Villányi Antal	Kávéggyár részvénytársaság	Fiume
Weisz Jenő	Fischer I.	Budapest
Zsitney Ödön	ismeretlen	

Jelentés az 1913—14. évi júniusi érettségi vizsgálatokról.

A május 27., 28. és 29. napjain megtartott osztályvizsga alapján a felső osztály 38 rendes és 2 magántanulója közül 9 rendes és 1 magántanuló szeptember hóban teendő javító vizsgálatra utasított. Írásbeli érettségi vizsgálatra bocsáttatott tehát 29 rendes és 1 magántanuló.

A tanári kar által felterjesztett tételek közül kir. főigazgató ur a következőket jelölte ki:

I. Magyar fogalmazás.

A nemzeti boldogulás feltételei közgazdasági téren.

Eredmény: 6 jó, 24 elégséges.

II. Német kereskedelmi levelezés.

1. L. Luzatti Fiume, V/10. felajánlja szolgálatait Strém és Klein helybeli cégnek, kávénak bizományban való vásárlására. Feltételei: 3% bizományi díj, a valóságos költségek megtérítése. Fedezet 3 havi intézvényvel.

2. Kanizsa V/15. a feltételeket elfogadja és megbizza Fiumét 64 bál jávai kávé vásárlására à K 195 pr ^o/_o kg., az árut vasuton teherszállítmányként kéri.

Eredmény: 2 jeles, 4 jó, 20 elégséges, 3 elégtelen.

III. Német nyelv.

Die ungarische Mühlenindustrie.

Eredmény: 1 jeles, 4 jó, 20 elégséges, 5 elégtelen.

IV. Könyvitel.

Farkas Gábor és Magyar Ferenc 1914. jun. 1-én közkereseti társas kereskedést nyitnak következő vagyónállappal:

AKTIVA		PASSZIVA	
Árúkészlet . . . K	22430.—	Elfogadványok . . K	4720.—
Váltók „	25070.—	Hitelezők „	4920.—
Adósok „	24340.—	Átmeneti kamat . . „	360.—
Ingóságok „	1400.—	Tiszta vagyon . . . „	70000.—
Készpénz „	6760.—		
	<u>K 80000.—</u>		<u>K 80000.—</u>

A tiszta vagyomból Farkast 40000 K, Magyarat 30000 K illeti meg. A szerződés értelmében a társak betételei 6⁰/₀-al pro anno kamatosítottatnak, Farkasnak az üzlet vezetéseért 300 korona fizetés jár, a tiszta nyereség egyenlő részekben osztandó el és a társak betételeit szaporítja.

- Jun. 5. Küldenek bizományban Lederer Ádámnak, Brünn ntto kg 1940 zalamegyei gyapjut à 290 K pr ⁰/₀ kg (linutó 330) K 5626 és fizetnek vasuti vitelbért K 76·20.
- „ 10. Vesznek felében Vas Edével helyben készpénzen 8420 l. Balatonmelléki bort à 55 = K 4631.—, mely összeghez a társaság és Vas egyenlő részekben hozzájárulnak.
- „ 15. Eladják az à metà árut Varga Ödönnek Sopron à 70 K = K 5894.— Varga fizet készpénzben 3000 koronát, a maradékról 3/h váltót ad. (Elszámolás Vassal.)
- „ 21. Király Péter beváltja ma lejáró váltóját K 1430.—.
- „ 28. Névy Gábor Kaposvár küldi csekkjét az Osztrák-Magyar Bankra K 2000.—, melyet a bank bevált.
- „ 30. Lederer jelenti, hogy a gyapjut a limítált áron eladta K 6402.—
számit 3⁰/₀ jutalékot K 192.—
költségek „ 46.— „ 238.—
K 6164.—
- mely összegről 3/h elfogadványát küldi.
- „ 30. A személyzet fizetése K 400.—
egyéb üzleti költség „ 180.—
- „ 30. Farkas kivett a pénztárból „ 400.—

Zárás: Az árúkészlet értéke K 18340.—, az ingóságok értékéből 1⁰/₀ leirandó passzív, átmeneti kamat 382.— K.

Eredmény: 4 jeles, 10 jó, 15 elégséges, 1 elégtelen.

V. Kereskedelmi számtan.

A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank R. T. nagykanizsai fiókja Reichenfeld Emil Nagykanizsa megbízásából április 5-én küldvényez Nikolas Petrovnak, Plowdiw Fr. 500— lej. látra à 95'85. Ezt a tételt Petrov ápr. 8-iki lejáráttal könyveli el.

Petrov tojást vásárol a Kereskedelmi Bank megbízásából Reichenfeld számlájára:

ápr. 8-án 40 láda à Fr 8'70 pr 120 db. (egy ládában van 1440 db., le a törésért 60 db. pr láda), költség. Fr 14'50, jutalék $2\frac{1}{2}\%$.

ápr. 18-án 40 láda à Fr 9'30, költség Fr 14'50, jut. $2\frac{1}{2}\%$.

ápr. 22-én 20 " " " 8'20, " " 7'50, " $2\frac{1}{2}\%$.

ápr. 30-án az árút Hamburgba küldi. Ugyanaznap lezárja a folyószámlát (angol módra) à $4\frac{1}{2}\%$. Az egyenleget a Pesti Magyar Kereskedelmi Bankra szóló direkt váltóval egyenlíti ki, à 103'50 (a váltó lejár máj. 3-án), $1\frac{0}{100}$ alkuszdíj.

máj. 3-án a Bank elkönyveli az elfogadványt Reichenfeld számlájára és egyidejűleg intézvényez Hamburgra M 5000— lej. látra à 117'50 Va pr. máj. 5. Hamburg a tojást bizományban eladja.

máj. 10-én 20 láda à M 9'10, 40 láda à M 9'90, 40 láda à M 10'15, költség M 180—, jutalék 2% .

A folyószámlát aznap lezárja à 4% és tartozása erejéig küldvényez a Banknak látra à 84'80. A küldvényt a Bank máj. 12-iki lejáráttal könyveli el Reichenfeld számlájára.

máj. 30-án a Bank lezárja Reichenfeld f. számláját à $\frac{5}{4}\%$ (angol mód), jutalék $\frac{1}{8}\%$, költség K 12—.

Készítsük el az egyes ügyletek elszámolásait a folyószámlákkal és határozzuk meg Reichenfeld nyereségét.

Eredmény: 6 jeles, 7 jó, 16 elégséges, 1 elégtelen.

VI. Francia kereskedelmi levelezés.

1. F. é. március 1-én Szénási és Társa Budapest, rendelnek Gaston Dietznél Lyon, 2 vég selyemárút minta szerint. Mint-hogy az árú a husvéti ünnep előtt kerül eladásra, az legkésőbb márc. 20-ig szállítandó.

2. Gaston Dietz Lyon március 5. elismeri a megrendelést és ennek teljesítését legkésőbb március végére helyezi kilátásba.

Eredmény: 2 jeles, 6 jó, 19 elégséges, 3 elégtelen.

VII. Magyar kereskedelmi levelezés.

1. Schmidt A. & Comp. München V/9. hivatkozással a ka-pott piaci jelentésre ajánlatot tesz Heltai Józsefnek helyben,

à metá részasedésre itt vásárlandó és Münchenben eladandó 200 vagon árpára. Ha az árpa itt 19—20 K közt megszerezhető, nyereségre van kilátás. Feltételek: jutalék nincs, csak a valóságos költségek megtérítése, folyószámlai kamat 5% pro és contra. A bevásárlásra fordítandó összeg fele tetszése szerint való módon vehető meg rajta.

2. Heltai V/11. irt levelében megerősíti sürgönyét, mely szerint a föltételeket elfogadta. Máris küld 20 vagon árpát, melynek értéke K 33676·50. Egyuttal értesíti, hogy intézett rájuk M 6000 + 8000 k. u. 3 hó s/r, melynek K 16500 — értékével pr ma elismeri.

3. München 21. válaszol, az árpát átvették, a vételszámla értékét K 33676·50 az à metá számla terhére irták. Az intézvényezést tudomásul veszik.

4. Ugyanők 25. jelentik, hogy az árpát eladták. Csatolva küldik az eladószámlát, valamint à metá számla és folyószámla kivonatát, mely szerint Heltai követelése M 14956 — pr ma.

5. Heltai V/27. az elszámolást helyesnek találja és követelese erejéig intéz rájuk s/r.

Eredmény: 1 jeles, 7 jó, 22 elégséges.

Az írásbeli érettségi vizsgálatok alapján szóbelire bocsáttott 29 rendes és 1 magántanuló, összesen 30 tanuló.

A szóbeli vizsgálatokat június 23-án és 24-én tartottuk meg Dr. Mutschenbacher Viktor, nyug. jogakadémiai igazgató, vallás- és közoktatásügyi miniszteri biztos ur és Heltai József, ker. tanácsos, kereskedelemügyi min. biztos ur elnöklete alatt.

Az érettségi vizsgálatok eredménye ez:

Jelesen feleltek meg: **Horváth Károly, Toch Ernő.**

Jól feleltek meg: *Löbl Jenő, Salgó Károly, Scheer Imre, Scherz Imre, Székely Tivadar = 5.*

Megfeleltek: Baumgarten Sándor, Bednazsek István, Berger Lipót, Biach Károly, Fehér Márk, Fehér Sándor, Holczer László, Josifovic Sándor, Königmair János, Kristofics Rezső, Paár Oszkár, Péter Jenő Róna Ferenc, Rosenberg Sándor, Singer Sándor, Szerb Gyula, Weisz József, Pálffy Gabriella = 18.

2 hó mulva teendő javító vizsgálatra utasított 5 tanuló.

A felső keresk. iskolai érettségi bizonyítvánnyal járó jogok és minősítés.

Az intézet három évfolyamának végeztével a tanulók érettségi vizsgálatot tesznek, melynek eredményes letétele a következő életpályákra nyújt képesítést, jogokat és előnyöket:

1. A szorosan vett kereskedelmi pályára.
2. Az áll. közigazgatás ama ágainál, melyekre az érettségi bizonyítvánnyal bíró ifjakat a tisztviselők minősítéséről szóló 1883. I. t.-c. minősítettnek és illetékeseknek nyilvánít, u. m.:
 - a) a *postaszaknál*, mint postafőtisztviselők;
 - b) a *pénztári szaknál*, mint központi állampénztári és adóhivatali tisztviselők, törvényhatósági pénztárosok, ellenőrök, könyvvezetők, gyámi pénztárosok;
 - c) a *kezelési szaknál*, mint dohányárudai, raktári hivatalnokok, telegkönyvvezetők;
 - d) a *zálogházaknál*, mint zálogházi igazgatók, ellenőrök, könyvvezetők, pénztárosok, ellenőrző számtisztek;
 - e) az államszámvitelni vizsgálat letétele esetén alkalmazást nyerhet a számvevőségi szaknál mint főszámvevőségi és ellenőrzési hivatalnok s minden állami hivatalnál és intézetnél, u. m.: miniszteriumoknál, megyéknél és törvényhatósági joggal felruházott és r. t. városoknál, pénzügyigazgatóságoknál, adófelügyelőségeknél, illetékkiszabási s minden állami hivatalnál, dohányjüvedékeknél, állami jószágigazgatóságnál, bányászatnál, pénzverdénél, áll. zálogházaknál, közpénztáraknál, posta és távirdaigazgatóságnál stb.

3. Ezekén kívül az intézet növendékei, ha tanulmányaikat folytatni akarják, beléphetnek:

1. a *budapesti keleti kereskedelmi akadémiába*,
2. a *m. kir. közlekedésügyi akadémiába* (vasut, hajózás, posta, táviró),
3. a *kereskedelmi iskola tanárképző-intézetbe*.
4. Az 1900. évi 100.000 sz. belügyminiszteri rendelet szerint a községi jegyzőségre képesítő közigazgatási tanfolyamra felvétetnek.
5. Jeles bizonyítvánnyal a hazai összes gazdasági akadémiákba.

Ezen jogok és előnyök mellett az 1889. évi VI. t.-c. 25. §-a értelmében az *egyéves önkéntességi jogot* is élvezik.

Statisztikai kimutatások.

A kimutatás tárgya	Csoport	Alsó	Köz.	Felső	Összesen
		osztály			
Iskola- látogatás	Beiratott összesen	48	40	39	127
	Évközben kimaradt	—	1	—	1
	Meghalt	—	—	1	1
	Létszám a tanév végén	48	39	38	125
	Vizsgát tett	48	38	38	124
Születési év	1892.	—	—	1	1
	1893.	—	—	1	1
	1894.	—	—	2	2
	1895.	—	6	8	14
	1896.	2	3	11	16
	1897.	6	20	15	41
	1898.	15	9	—	24
	1899.	24	1	—	25
	1900.	1	—	—	1
Vallás	Izraelita	30	27	21	78
	Római katolikus	18	11	14	43
	Ágostai evangélikus	—	1	1	2
	Ev. reformált	—	—	1	1
	Görög keleti	—	—	1	1
Anyanyelv	Magyar	46	37	33	116
	Német	1	—	2	3
	Horvát	1	2	3	6
Nyelv- ismeret	Magyar	35	24	26	105
	Magyar-német	9	8	5	22
	Magyar-horvát	2	3	4	9
	Magyar-német-horvát	2	4	2	8
	Magyar-német-olasz	—	—	1	1

A kimutatás tárgya	C s o p o r t	Alsó	Köz.	Felső	Összesen
		osztály			
A felvétel alapja	Ismétlő	4	5	1	10
	Polg. isk. 4. osztály .	26	—	—	26
	Gymnasium 4. osztály	17	—	—	17
	Reáliskola 4. osztály	1	—	—	1
	Felső ker.isk. alsó oszt.	—	34	—	34
„ „ „ középső „	—	—	37	37	
A szülő vagy gyám lakóhelye	Nagykanizsai	32	18	18	68
	Más zalamegyei	8	7	6	21
	Somogy megyei	2	7	5	14
	Vas megyei	—	2	1	3
	Baranyamegyei	1	—	1	2
	Pest megyei	1	—	1	2
	Borsod megyei	1	—	—	1
	Bács-Bodrog megyei	1	1	1	3
	Veszprém megyei	—	1	1	2
	Nógrád megyei	—	1	—	1
	Fiumei	—	—	1	1
	Varasd megyei	1	2	1	4
	Verőcse megyei	1	—	1	2
Boszniai	—	—	1	1	
A szülő vagy gyám polgári állása	Östermelő	1	2	—	3
	Önálló kereskedő	12	9	11	32
	Kereskedelmi alkalm.	1	3	2	6
	Önálló iparos	7	7	8	22
	Iparosnál alkalmazott	4	1	1	6
	Köztisztviselő	14	7	5	26
	Ügyvéd	—	1	—	1
	Tanító, tanár	—	2	2	4
	Magántisztviselő	3	1	4	8
Magánzó	6	6	5	17	
Tandij-fizetés	Egész tandijat fizetett	26	21	19	66
	$\frac{3}{4}$ „ „	—	—	1	1
	$\frac{1}{2}$ „ „	13	4	10	27
	$\frac{1}{4}$ „ „	2	7	4	13
	Tandijmentes volt	7	8	5	20

A tanulmányi eredmény kimutatása.

T a n t á r g y	Alsó oszt.				Köz. oszt.				Felső oszt.			
	Az osztályozott tanulók száma●											
	48				38				38			
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Hittan	12	18	18	—	7	11	20	—	11	14	13	—
Magyar nyelv és irodalom	3	5	34	6	2	6	28	2	1	7	30	—
Német nyelv	2	11	26	9	1	8	25	4	1	9	22	6
Francia nyelv	3	5	31	9	—	5	27	6	2	5	28	3
Földrajz	5	11	28	4	4	10	21	3	4	10	22	2
Történelem	4	8	35	1	2	10	24	2	6	6	26	—
Mennyiségtan és pol. számtan	5	24	19	—	1	10	24	3	5	9	24	—
Természetan	9	21	18	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kereskedelmi számtan	6	19	23	—	3	7	28	—	9	5	22	2
Irodai munkálatok	9	24	14	1	8	14	16	—	6	18	14	—
Könyvviteltan	—	—	—	—	4	13	21	—	7	9	22	—
Kereskedelmi levelezés	3	12	29	4	2	6	29	1	—	8	28	2
Kereskedelmi ismeretek	7	21	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Közgazdasági ismeretek	—	—	—	—	2	8	28	—	2	8	27	1
Jogi ismeretek	—	—	—	—	2	6	30	—	4	8	26	—
Vegytan, áruismeret	—	—	—	—	2	9	24	3	4	4	29	1
Szépírás	10	23	14	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Írásbeli dolgozat. külső alakja	10	28	10	—	8	26	4	—	12	25	1	—
Magaviselet	36	12	—	—	18	20	—	—	30	5	3	—

Jelentés a női keresk. szaktanfolyamról.

A nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi miniszter ur 100851/1911. sz. engedélye alapján a tanfolyamot, miután erre elegendő tanuló jelentkezett, szeptember 10-én nyitottuk meg.

Beiratott 38 tanuló, kik valamennyien a tanfolyamot a tanév végeig látogatták.

A tanítás a tanév végeig szakadatlanul folyt.

A tanulmányi és fegyelmi állapot megfelelők voltak.

Április 22 és 23-án Matavovszky Béla, győri felső kereskedelmi iskolai igazgató mint az Országos Kereskedelmi és Iparoktatási Tanács kiküldöttje, május 29-én Kirchner Béla felső keresk. isk. kir. főigazgató látogatták a tanfolyamot.

A női kereskedelmi szaktanfolyamok a nagymélt. vallás- és közoktatásügyi m. kir. Miniszter urnak 1911. évi július hó 13-án 86.287. sz. a. kelt rendeletével, a kereskedelemügyi magy. kir. Miniszter ur hozzájárulása mellett új szervezetet nyertek.

Egyidejűleg az új szervezet életbeléptetésével a női kereskedelmi szaktanfolyamok a szakszerű felügyelet és ellenőrzés szempontjából az iparoktatási főigazgató hatásköréből kivétettek.

A női kereskedelmi tanfolyam célja: azon kereskedelmi szakismeretek, valamint gyakorlati ügyességek elsajátítása, amelyekre az életben a nőknek, akár mint könyvvivőknek, pénztárosoknak, levelezőknek s egyéb üzleti alkalmazottaknak, akár mint a család tagjainak, pl. az üzletben az apa vagy férj helyettesítése alkalmából, vagy a háztartásban szükségük van,

A tanfolyam 10 hónapig tart.

A női kereskedelmi tanfolyamba oly növendékek vétetnek fel, kik a polgári vagy felsőbb leányiskola és leánygymnasium 4. vagy a felsőbb leányiskola 2. osztályát sikerrel végezték, avagy megfelelő előképzettségüket a magyar nyelvből, számtanból, német nyelvből és földrajzból felvételi vizsgálatlal igazolják.

Felvételi vizsgálatra bocsáttatnak, kik legalább 16 évesek.

A felvételi vizsgálat díja 20 korona.

A *felvételi vizsgálatnál* megkívántatik: 1. A magyar nyelv ismerete alak- és mondattanilag, biztosság a helyesírásban és jártasság a fogalmazásban, 2. számtanból jártasság a négy alap-

miveletben egész és törtszámokkal s a hármasszabályhoz tartozó feladatok megfejtése, 3. földrajzból Európa, különös tekintettel Magyarországra, továbbá Azsia és Amerika leíró földrajza általános vonásokban, Afrika és Ausztrália átnézetileg, 4. német nyelvben olvasás, írás, könnyebb német szöveg megértése.

A női ker. tanfolyam egy osztályába rendszerint 40 növendék vehető fel.

A női ker. tanfolyam tanulói csak rendesek lehetnek, magánvizsgálatnak helye nincs. Huszonöt éven felüli nők csak a tanári kar külön engedélye alapján vehetők fel.

T a n t á r g y a k :

Kereskedelmi számtan	heti 3 órában
Könyvvitel	" 3 "
Kereskedelemisme, ker. levelezés, irodai munkálatok	" 3 "
Német ker. levelezés	" 3 "
Keresked. földrajz áruismével	" 2 "
Gyorsírás	" 3 "
Szépírás	" 1 "
Gépirás	" 2 "
	20

T a n á r i k a r :

Bún Samu, igazgató, felső ker. iskolákra képesített tanár, a felső keresk. iskola igazgatója, tanította a könyvvitelt heti 3 órában.

Balog Dezső, felső ker. iskolákra képesített tanár, tanította a szépírást, ker. földrajzot és áruismét heti 3 órában.

Domány Ármin, középiskolákra képesített tanár, tanította a keresk. ismeretet, az irodai munkálatokat és keresked. levelezést heti 3 órában.

Elek Mór, felső ker. iskolákra képesített tanár, tanította a ker. számtant heti 3 órában.

Krámer Lajos, polg. iskolákra képesített tanár, tanította a gyorsírást és gépirást heti 5 órában.

Dr. Villányi Henrik, felső ker. iskolákra képesített tanár, tanította a német nyelvet és levelezést heti 3 órában.

Női felügyelő: **Halász Jenőné**, okl. tanítónő.

A jövő tanévben használandó tankönyvek:

Komáromi—Pataki, Kereskedelmi földrajz	125615/1913.
Jónás J.—Dr. Schack B., Kis kereskedelmi levelező	127278/1912.
Dr. Schack—Hauser, Német olvasókönyv	128899/1910.
Bún Samu, Könyvviteltan	679/1906.
Kozma, Levelező gyorsírás	109153/1911.
Havas—Bogyó, Kereskedelmi számtan	11374/1912.

**A női keresked. szaktanfolyam növendékeinek névsora
és szüleiknek lakóhelye:**

ifj. Armuth Margit	Nagykanizsa
id. Armuth Margit	"
Beck Frida	"
Bogáti Mariska	"
5 Bruszt Erzsébet	"
Deutsch Margit	Csáktornya
Eisler Gizella	Alsódomboru
Fekete Róza	Bükk
Feigel Ilona	Nagykanizsa
10 Fabró Irén	"
Gráf Erzsébet	"
Haán Ida	"
Hirschler Irén	"
Hirschler Julia	"
15 Kaufmann Klára	"
Letzter Jolán	"
Lusztig Mariska	"
Lukács Róza	Pacsa
Maier Margit	Nagykanizsa
20 Müller Margit	"
Neiger Ilona	Pogányszentpéter
Pálffy Rózsi	Nagykanizsa
Peczéna Ilona	"
Piszár Erzsébet	"
25 Pollák Erzsébet	Csáktornya
Pollák Margit	Nagykanizsa
Práger Ilona	"
Reichert Margit	"
Ring Erzsébet	"
30 Rüttel Gizella	"
Schlesinger Teréz	"
Süle Klára	"

	Stern Erzsébet	Nagykanizsa
	Stern Ilona	Szigetvár
35	Szitár Ilona	Nagykanizsa
	Sterbát Matild	Csáktornya
	Unger Ullmann Gizella	Nagykanizsa
	Völgyi Lenke	„

A tanári kar határozata értelmében, a jövő tanévben is megnyitjuk a tanfolyamot, ha legalább 25 tanuló jelentkezik. Akik tehát abban résztvenni óhajtanak, jól teszik, ha e végből már július első 3 napján utolsó iskolai bizonyítványuk felmutatásával az igazgatóságnál előzetesen jelentkeznek; a végleges felvétel azonban csak szeptember 1., 2. és 3. napjain eszközöl-tetik, mely alkalommal a születési és utolsó iskolai bizonyítvány bemutatandó.

Évi tandíj 120 korona, beirási díj 20 korona.

A női kereskedelmi tanfolyam statisztikai kimutatása.

A kimutatás tárgya	C s o p o r t	
Iskolalátogatás	Beiratott összesen	38
	Záróvizsgálatot tett	38
Vallás	Izraelita	21
	Római katolikus	12
	Ág. evangélikus	3
	Ev református	1
	Unitárius	1
Anyanyelv	Magyar	38
A felvétel alapja	Polg. isk. 4. oszt. bizonyítvány	36
	Felvételi vizsga	2
A szülő vagy gyám lakóhelye	Nagykanizsai	30
	Vidéki	8
A szülő vagy gyám polgári állása	Östermelő	1
	Önálló kereskedő	6
	Kereskedelmi alkalmazott	10
	Önálló iparos	9
	Iparban alkalmazott	2
	Köztisztviselő	5
	Magánzó	3
	Egyéb	2
Életkor	14 éves	4
	15 „	12
	16 „	13
	17 „	3
	18 „	3
	19 „	2
	28 „	1

Értesítés a jövő tanévre.

A helybeli felső kereskedelmi iskolában a beírások az 1914/15-iki tanévre a következő rendben fognak eszközöltetni:

Jun. 30., jul. 1. és 2. napjain a belépni óhajtó tanulók utolsó évi isk. bizonyítványukkal ellátva előzetes felvétel végett az igazgatónál jelentkeznek, é. p. jun. 30-án a nagykanizsai illetőségűek és azok, kik az intézetet a most lefolyt tanévben látogatták, július 1. és 2-án a többiek, mindig 9—12 óráig. Ez alkalommal a hitk. pénztárnál 11 K beírási díj fizetendő. Szept. 1—3. napjain történik a végleges felvétel, még pedig 1-én azok részére, kik már a tanév végén jelentkeztek. Ezek a tanév végén kapott igazolvánnyal ellátva, a hitközségi pénztárnál befizetik a tandíjat és a nyugtával még aznap az igazgatónál újból jelentkeznek. A feltételesen felvett tanulók a tandíj befizetése előtt jelentkezzenek. 2-án és 3-án (d. e. 9—12, d. u. 3—5 óraker) történik a többi tanulók felvétele a megengedett számhatárig. Akik a tanév végén előjegyzettek közül szept. 1-én nem jelentkeznek, felvételi elsőbbségüket és a befizetett beírási díjat elvesztik. Minden tanuló az igazgató által történt végleges felvétel után az osztályfőnél tartozik jelentkezni.

A javító és pótló vizsgálatokat aug. 31-én tartjuk meg.

Az alsó osztályba azok a tanulók vétetnek fel, kik a gymnasium, reál-, vagy polgári iskola alsó 4 osztályát legalább elégséges sikerrel végezték és azt bizonyítvánnyal igazolják. A középső és felső osztályba csak oly tanulók vétetnek fel, kik az alsó, illetve középső osztályt ugyanezen vagy vele egyenlő fokú szakiskolát legalább elégséges sikerrel végezték.

Ujjonnan belépő tanulók születési bizonyítványt tartoznak felmutatni.

Javító vizsgálatra bocsáttatnak azon legfeljebb 2 tantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott tanulók, kiket erre a tanári kar ítélete feljogosít, mely körülmény az iskolai bizonyítványban jelezve van. A javító vizsgálat iránti folyamodványok legkésőbb augusztus 20-ig az igazgatóságnál benyújtandók.

Évi tandíj az alsó osztályban 160, a középsőben 180, a felsőben 200 korona.

A tandíj 2 részletben fizetendő és pedig az 1-ső részlet a beiratáskor, a 2-ik részlet február hó elején. Múltánylást érdemlő

esetekben a tandíj negyedévi részletekben is, de mindenkor előre, még pedig az 1-ső negyed a beiratáskor, a 2-ik negyed november 15-én, a 3-ik negyed február 1-én, a 4-ik negyed április 15-én fizetendő.

Beiratási díj: 11 korona.

Egyéb díjak: a) a hitközségi pénztárba: nyugdíjalapra 6 kor., énektanítási díj 2 kor., az izr. tanulók hitoktatási díj fejében 4 kor.; b) a beiratkozásnál: az önképzőkör könyvtára részére 2 kor., a róm. kath. tanulók hitoktatási díj fejében 6 kor.

Azok a tanulók, kik a lefolyt tanévben az ifj. segítő egyesület tagjai voltak és kilépésüket be nem jelentették, az alapszabályok értelmében 2 korona tagsági díjat fizetnek.

Mindenki, ki tandíjmentességet kíván nyerni, eziránt írásban tartozik folyamodni. Folyamodók tartoznak kellően felszerelt kérvényüket augusztus 15-éig a nagykanizsai izr. hitközség előljárárságához benyújtani. A folyamodványhoz melléklendők: a szülők szegénységi, valamint a tanuló utolsó évi iskolai bizonyítványa.

A szülőknek vagy azok helyetteseinek kötelessége az iskolán kívül a tanulók erkölcsi magaviselete fölött örködni. Az igazgatónak jogában áll megkövetelni, hogy olyan szállásadóktól, kiknél a felügyeletet elégtelennek tartja, az ifjak megbízhatóbb helyre vitessenek.

A vidéki szülőket figyelmeztetjük tehát, hogy gyermekeik elhelyezése tekintetében kellő körültekintéssel járjanak el. Ebben az igazgató és az osztályfőnökök szívesen szolgálnak utbaigazítással.

A tanulók óvakodjanak elrongyolott, piszkos és régibb kiadású iskolai könyvek beszerzésétől. Minden tankönyvből a legújabb kiadás használandó.

Nagykanizsa, 1914. június hó 28.

BÚN SAMU,

igazgató.

R
1963